

Elektri jaam toob sooja vee

Võhmasse rajatud elektri- ja soojatootmise jaam on väikelinna kortermajade elanikele toonud esimest korda suvisel ajal sooja vee. LK 3

Naer paneb taimed kasvama

Vastemõisa lähedal lilli kasvatav Anu Nurmsalu on tragi naine, kelle seltskonda naudivad nii inimesed kui taimed. Võhma aiandusseltsi Kanarbik juhi meelest on just naer see, mis paneb Anu käes kasvama ka kõige hullemal ründel. LK 8

Kindlasti peegeldub ürgsete ametite pidajate pilkudest palju üksiolemist ja sellest tulenevat tumedamat natuuri ning nad kõik teavad, mis vägi on loodusel.

KAUPO KIKKAS, fotograaf LK 7

Lilli külas süttis reede õhtul kunagine poemaja. Öhtuhämaruses tühja majja pugunud kolm poissi päästis tulest kohalik noormees Martin Õun.

JOOSEP PÖLLUMÄE

LILLI KÜLA

Noormees päästis tuld võtnud vanast majast kolm poissi

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Tänavust Lilli küla jaanituld meenutatakse ilmselt veel aastategi pärast sõnadega, et see oli toorkord, kui endine poemaja maha põles. Õnneks pääsesid kolm majja pugunud poissi elu ja terveisega.

«Löin akna sisse ja karjusin: «Maja põleb, tulge välja!» meenutas 23-aastane Martin Õun. «Õnneks nad hakkasid ise tulema ja ma aitasin nad üle aknaääre, et nad end päris lõhki ei tõmbaks.»

Päästmine läbi akna

Martin Õun on Lilli küla noormees, kes aitas reedel kolm mõneteistkümnepäevast poissi vanast poemajast välja. Ta rääkis, et kui tema sinna sisse läks,

ei põlenud hoone veel hullusti. Ruumides oli vingu, aga leeki ei paistnud.

«Uks oli lukus ja poisid olid lihtsalt pimedasse nurka peitu jooksnud,» kõneles ta ja lisas, et oleksid nad seal veel paarikümmend minutit redutanud, oleks tulnud nad kandraamiga välja tuua.

Tõtt-öelda ei teadnud keegi kindlalt, et üheksakümnendate aastate lõpust tühjana seisnud hoones võiks hingelisi olla. Ega Õungi seda esiti täpselt teadnud, vaid vaatas paarisaja meetri kauguselt küla jaanipeo platsilt, et poe juures seisab töötavate vilkuritega politseiauto. Ent ta teadis, et enne oli tema vend emalt küsinud, kas võib sõpradega poe juurde minna.

Martin Õun läks vaatama, et äkki on vennal politseiga mingi probleem, aga siis selgus, et maja põleb, ja keegi kuskil rääkis, et ehk on inimesi ka sees.

«Siis saigi lapsed välja aidatud,» sõnas Õun. Noormehe ütlemist mööda ei teadnud po-

litseinikud, et majas võib kedagi olla, ega võtnud midagi ette ka siis, kui tema hakkas akent lõhkuma.

Selle kohta, miks politseinikud lapsi päästma ei läinud, ütles Karksi konstaablijaoskonna piirkonnavanem vanemkomissar Taimo Tugi, et politseil ei olnud infot, et kedagi võiks majas olla, sest selle aknad ja ukSED olid kinni.

«Uurisime, kas seal sees võib kedagi olla. Lökke juures olid kaks inimest, kes ütlesid, et nemad ei tea, et majas kedagi viibiks,» lausus ta. Tema ütlemist mööda käis kõik väga kähku ja oli ainult sekundite küsimus, mil tuli Martin Õun ja selgus, et ikkagi on inimesed sees. «Kõik juhtus täpselt päästemetisse tehtud kõne ajal,» sõnas Tugi.

Maja süttis lõkkest

Kohalike sõnutsi oli tuletõrjeautotid mitmekümne meetri ulatuses ja ekipaaze tuli umbes

viie kohast, mõnest isegi kaks. «Juba vabatahtlikke oli kahe või kolme autoga ning Abjast tuldi ka mitmega,» ütles Martin Õun.

Viljandi operatiivkorrapidaja Tõnu Mirka täpsustas, et päästjaid tuli Abja-Paluojaalt, Viljandist ja Tõrvast ning kohal olid ka Karksi-Nuia vabatahtlikud ja päästemeti korrapidamisgrupp.

Lilli külamaja juhataja Malle Ereline meenutas, et leek oli kõrge ja terve küla selles valge. «Väga palju paukus ka, sest seal oli ju eterniitahvleid peal ja need plaksuvad,» ütles ta.

Taimo Tugi märkis, et elumajadest oli endine pood eemal, mistõttu neile poleks kahjutuli ilmselt levinud.

Koos järelkustutamisega käisid päästetöötajad põlengul kolm korda. Esimene väljakutse vana kauplusehoone lahtise leegiga põlengu kohta tuli 21. juuni viimasel tunnil ja kustutustööd kestsid kella poole kolmeni öösel. Päästkeskusest

«Teeme ära» ei ole ära tehtud.

«Sakala» juhtkiri

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Kohati sajab hoovihma, võib olla äikest. Puhub idakaaretuul kiirusega 3–8 meetrit sekundis, äikese ajal on tuul puhanguiline. Sooja on 24–30 kraadi. Viljandi järve temperatuur oli eile pärastlõunal 22 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 4.12 ja loojub kell 22.28.

VILJANDIS

Lapsed võistlevad tennises

Täna kell 10 algab Viljandi järve ääres tenniseväljakutel Eesti noorte tennis Grand Prix' sarja etapp, osalevad alla 12-aastased poisid ja tüdrukud.

Giidiga jalutuskäik vanalinnas

Vabaduse platsilt algab kell 13 giidiga jalutuskäik.

Volikogu viimane istung

Viljandi volikogu peab hooaja viimase istungi täna algusega kell 17.

Pubi kutsub karaokelotole

Suure Venna pubis algab kell 22 seltskondlik karaokeõhtu.

EESTIS

Jaan Elkeni isikunäitus

Jaan Elken avas Tallinnas Draakoni galeriis isikunäituse «Malecón».

JUHTKIRI

Teeme ära «Teeme ära!»!

Üleriigiline koristusaktsioon «Teeme ära!» on avalikkusele seni paistnud kui suur edulugu, midagi, mille üle uhke olla. Jaaniajal sai see ettevõtmine oma mainele aga koleda prügise pleki, kui Tartu vallas Raadil pani kellegi kuri käsi põlema kõige esimese, 2008. aasta aktsiooni ajal kogutud rehvihunniku.

Tõsi, seesama hunnik on toda paika risustanud kõik need viis aastat ning päästjatel on tulnud seal väiksemaid põlenguid ikka ja jälle kustutamas käia. Läänud nädalavahtusel puhkenud ulatuslik tulekahju tõmbas sellele murele varasemast märksa rohkem tähelepanu ning usutavasti pani see inimesi üle terve Eesti küsima: mis lahti on, et prügihunnikut pole ikka veel käideldud?

Hädad said alguse sellest, et Raadile kogutud rämpsuga tegelema pidanud firma läks pankrotti. Lahendust, nagu näha, pole tänini leitud.

Ebaõiglane oleks oodata, et suure prügikoguse likvideerib oma kulu ja kirjadega Tartu vald, kelle territooriumile see on ladestatud. Praht ei pärine ju sugugi ainult selle omavalitsuse altalt. Loogilisem oleks, et initsiatiiv olukord kiiresti lahendada tuleb riigilt ja «Teeme ära!» projekti eestvedajalt. Esimesena nimetatult just nimelt seetõttu, et probleem on laiem, viimastelt aga seepärast, et alustatu pole lõpuni viidud — «Teeme ära!» ei ole ära tehtud.

Tänavune «Teeme ära!» talgupäev on ära olnud. Tahaks loota, et Raadi prügihunnik ei jää ootama järgmisi talguid ning likvideeritakse käesoleval aastal. Ent võib-olla vajab 2008. aasta «Teeme ära!» lõpetamine siiski 2014. aasta samanimelise aktsiooni.

REPLIIK

Lihtne küsimus riigikogulastele

Reedeses «Õhtulehes» vestsid riigikogu liikmed üksteise võidu ees seisvast töörohkest suvest. Sügisel on ju omavalitsuste valimised. Teiste sõnadega tuleb hakata hääli koguma: osaleda üritustel, avaldada ajakirjanduses artiklid ja tunda kaasa neile ühiskonna liikmetele, kel kehvasti läheb. Valveteemad on muu hulgas pensionärid, puudega inimesed, alkoholism ja teenuste halb kättesaadavus maal. Mure vaibub valimispäeval, et taas elustuda järgmise kampaania ajal.

Seadus ei keela parlamendi liikmel valla- või linnavolikokku pürgida, küll aga keelab korraga mõlema esindusorganiga töös osaleda. Nii et ikka on see teadlik pettuse peale minek: kandideerida, teades, et valimistega asi lõpebki. Või loobub mõni parlamendiliikmeleivast ja eelistab võimalust volikogus kohalikku elu korraldada? Palun ausat vastust.

TIINA SARV
«Sakala» 433 0047

Võib-olla vajab 2008. aasta «Teeme ära!» lõpetamine 2014. aasta samanimelise aktsiooni.

Jant reformi ümber jätkub

HARIDUSMINISTER Jaak Aaviksoo võimsa surve ning reformierakondlaste lausa kuulda-va hammastekrigina saatel sunniti riigikogule kahel viimasel kevadisel tööpäeval peale põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muudatuste vastuvõtmise. Seda tehti tervet mõistust ja demokraatlikke norme hüljates — veel päev enne teist lugemist polnud arutusele minevat lõppteksti näinud isegi kultuurikomisjon.

Eelnõu vastu protesteerisid nii omavalitsusliidud kui Eesti haridustöötajate liit, eriarvamusi oli Eesti koolijuhtide liidul. Viimasel tunnil selgus, et päri pole ka rahandusministeerium, seetõttu võeti tekstist välja kõige olulisem: koolide rahastamist puudutav osa.

Erakordse kiirustamise põhjenduseks toodi asjaolu, et abiturientid peaksid enne kooliaasta algust teadma riigieksamit lävendit. Tagatipuks läks aga koalitsioon just selle punkti hääletamisel lõhki ja nii suruti seadusse ähmiga sisse õiguslikult arusaamatu tekst.

Seadus sätestab ühtaegu, et riigieksam on sooritatud siis, kui saavutatud on vähemalt üks protsent maksimaalsest tulemusest, ja ka siis, kui saavutatud on vähemalt 20 protsenti maksimumtulemusest. On päevselge, et nii selle vastuolu kui rahastamisparagrahvi tõttu peab riigikogu sügisel uuesti seadust muutma hakkama.

KÕNEALUSE SEADUSE tegelik põhjus on haridusministri seisukoht, et õpetajate palgad pole Eestis madalad mitte seepärast, et riik raha ei anna, vaid seetõttu, et meil on õpetajaid ja koole liiga palju ning omavalitsused kulutavad haridusraha kuhugi mujale. Just nende kahe «pahega» võitlemiseks see seadus loodigi.

Ministri ideoloogia nurgakiviks on saanud haridusmaastikust välja kistud ja puhtaks poleeritud õpetaja palk.

Keegi ei kahtle, et väikesed palgad on üks meie haridussüsteemi suuremaid hädasid. Tavamõistus peab selle all silmas pedagoogi töötasu, mille eesmärk on tagada, et klassi ees seisaksid motiveeritud ja autoriteetsed spetsialistid. Reaalteadlasest minister mõistab selle all aga riigieelarvesse kirjutatud rahasummat, mille ta on õpetajate (ja ainult õpetajate!) miinimumpalgaks (ja ainult miinimumpalgaks!) rahandusministrilt välja kaubelnud. Operatsiooni eesmärk on

JAAK ALLIK

riigikogu liige
Sotsiaaldemokraatlik Erakond

vastutus endalt kõrvale lükata ning pahameel omavalitsus- ja koolijuhtide peale suunata, juhaks kui palgakasvu vähesust tajuvad pedagoogid uuesti streikima hakkavad. Mida toovad need muudatused endaga kaasa regionaalpoliitikale, haridussüsteemile tervikuna või igale õpilasele — see ei paista ministeeriumi üldse huvitavat.

NAERUVÄÄRSE LIIGUTUSEGA asendada kogu seadusetekstis mõiste «pedagoog» mõistega «õpetaja» soovitakse välistada riiklik vastutus niinimetatud tugispetsialistide — logopeedide, psühholoogide ja eripedagoogide palkade eest. Just neile «kahjuritule» ongi omavalitsused seni laiali jaganud 3,4 miljonit eurot õpetajate palgaraha.

Ministri taktikepi all hävitatakse pedagoogide senine atesteerimissüsteem ja sellest tulenevad palgaerinevused.

Vahepeal paljukõneldud kutsekalifikatsiooni süsteemi ei näe seadus samuti ette — see jääb kutsekoja ja kutseliitude eralõbuks. Koolidele eraldatav pedagoogide enesetäiendamise raha väheneb palga fondi kolmelt protsendilt ühele. Oma loomulikku surma surevad ka üleriigilised palgaläbirääkimised ministeeriumi, omavalitsuste ja haridustöötajate vahel, sest mis mõte on teeselda läbirääkimisi, et määrata kindlaks üks summa, miinimumpalk, mille rahandusminister niikuinii ette dikteerib.

MUU HULGAS KAOVAD klassi juhatajatasu ja võimalus maksta palgalisa üle normkoormuse töötamise eest, sest kaob ka senine normkoormus, 18–24 õppetundi nädalas. Õpetaja palgaarvestus muutub ülilihtsaks: direktor sõlmib temaga palgalepingu ning 35 nädalatu tunni sisse mahtuvad ülesanded on nii-öelda kokkuleppe küsimus.

Direktori kasutada on seejuures raha, mis on arvestatud 21 nädalatunni ja klassitäitumuse piirkondlike normide alusel. Miinimumpalgale lisandub mänguruumiks 20 protsenti palgafondi.

Koolijuhtide ühenduse esimehe Toomas Kruusimägi sõ-

”**Kõnealuse seaduse tegelik põhjus on haridusministri seisukoht, et õpetajate palgad on Eestis madalad seetõttu, et õpetajaid ja koole on meil liiga palju ning omavalitsused kulutavad haridusraha kuhugi mujale.**

laenutatagised. Just neile kahele omavalitsuste niigi tühjale rahakotile juurde pandavale koormisele — tugispetsialistide tasule ja remondikulule — haridusministeeriumi virtuaalne palgatõus suuresti tuginebki.

REAALSEMA OSA palgatõusust annab plaanitav koolivõrgu korrastamine. Selleks on kavas hakata põhikooli astmes edaspidi haridustoeust eraldama mitte kooli-, vaid omavalitsuspõhiselt. Omavalitsustele luuakse seega stiimul jätta alles nii vähe koole kui võimalik.

Uues rahastamismudelil pole enam ka kooliastmete rahastamiserinevusi. Et täistsüklikoolide (I—XII klass) jõuga kaotamine tekitas liiga suurt vastuseisu, üritatakse nüüd teha sama finantsilise kägistamise abil.

Täistsüklikkoolis peavad gümnaasiumi ja põhikooli eelarve rangelt lahus olema ning gümnaasiumi rahastab riik arvestusega, et seal peab õppima vähemasti 252 õpilast. Praegu õpib paljudes meie elujõulistes maakeskikoolides 60—100 gümnaasisti.

Seega: kui omavalitsus soovib kooli edasi pidada, maksku vahe ja muidugi ka «karbiraha» omast taskust kinni. Sisuliselt on ette võetud pikkade traditsioonidega ning elujõuliste keskkoolide hävitamine.

AJAL, KUI regionaalminister räägib tõmbekeskuste põhjal käivast haldusreformist, teeb haridusminister kõik selleks, et neis tõmbekeskustes keskkooli likvideerida. Alles jäävad vaid maakonnakeskustes loodavad puhtad riigigümnaasiumid, mis on muidugi head asjad, kuid mille loomine ei peaks haridusteed sulgema neile noortele, kes eri põhjustel kas ei saa või ei taha kaugele linnakooli õppima minna.

Niinimetatud reform annab tõesti raha õpetajate palgatõusuks, sest hõreneb koolivõrk, väheneb õpetajate arv ning suurenevad õpetajate antavate tundide hulk ja õpilaste arv koolides ja klassides. Jäägu igale lugejale oma elukogemuse põhjal otsustada, kuidas see mõjub õpilase arengule ja kooli õppetöö kvaliteedile.

Kardan, et sel moel kujunev haridusmaastik ei meelita noori pedagoogi elukutset valima. Seda isegi juhul, kui õpetaja miinimumpalk nihkub lähemale keskmisele palgale, nagu minister loodab.

PRÄÄNIK

Lilli küla noormees Martin Õun aitas põlevast majast välja kolm poissi.

PIITS

Jaanipäeva varahommikul süttis Parika raba vaatetorni juures ilmselt kellegi mahavisaatud suitsukonist pinnas.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

1.80

Teisipäeva pärastlõunal oli Viljandi turul seitse maasikamüüjat ning enamasti maksis maasikakilo 2,50 eurot. Kõige odavamad maasikad maksid 1,80 eurot kilogramm ning erinevalt teistest müüjatest oli selle kaupleja leti juures pikk järjekord.

Mõisakoolid on tosina aastaga saanud 15 miljonit eurot

Kultuuriministeeriumi mõisakoolide programmist ja Norra toetusprogrammist on Eesti mõisakoolidele alates 2002. aastast tulnud 15,4 miljonit eurot. Selle raha eest on renoveeritud ka kolme Viljandimaa mõisat.

Kultuuriministeeriumi muinsuskaitseõuniku Liina Jänese sõnul on 12 aasta jooksul toetatud eri mõisahoonete korrastamist ja see on tunduvalt parandanud nende arhitektuuriväärtuslike hoonete seisukorda.

Jänese jutu järgi on mõisakoolide restaureerimisse peale ministeeriumi andnud väga suure panuse norrakad, keda on köitnud see, et Eesti mõisakoolidel on mitu funktsiooni. «Need on haridusasutused ning lastele ja õpetajatele erakordne õpikeskkond, lisaks on need kultuuripärandi pärlid kujunenud turistidele huvipakkuvaks sihtkohaks.»

Jänese ütles, et aastate jooksul on kõige enam toetatud restaureerimis- ja projekteerimistööd, uuringuid, projektide ekspertiise ja väiksemal määral arendustegevust, samuti on aidatud soetada sisustust.

Tema sõnul tegutses eelmisel õppeaastal mõisates 59 kooli-lasteasutust. Enim on toetust saanud Viru-, Järva-, Viljandi- ja Harjumaa mõisad, sest neis maakondades asub enim mõisakoole.

Norra toetusrahadega on restaureeritud Kiltsi, Koigi, Laupa, Olustvere, Puurmani, Rogosi, Suure-Kõpu, Vasta, Väätsa ja Lahmuse mõisa hooned.

Mõisakoolid kuuluvad enamasti omavalitsustele, osa ka riigile ja eraomanikele. («Sakala»)

Uus koostoomisjaam ehitati Võhmale kuuluva katlamaja külje alla, et soojust võimalikult väikeste kadudega torustikku saata. Töenäoliselt kuu aja pärast peaks jaam töötama.

MARKO SAARM

VÕHMA

Elektritootja annab sooja vett

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Ehkki Võhmase raja- tud elektri- ja sooja- tootmise jaam pole veel tööle hakanud, on väikelinna elanikud sellest juba tulu lõiganud, sest nüüd voolab nende kraanidest sooja vett ka suvel.

700 000 eurot maksma läinud koostootmisjaam valmis juba paar kuud tagasi, kuid et selle omanik Alternatiivenergia Grupp pole saanud Elektrileviga lepingut sõlmida, pole jaam veel tööd alustanud. Ettevõtte projektijuht Lauri Tamm avaldas lootust, et kuu aja pärast töötab see täie võimsusega. Sooja toodetakse siis võimsusega 0,6 megavatti ja elektrit 0,25 megavatti.

Abiks nii suvel kui talvel

Võhma linnapea Avo Põdra selgitusel sobib selline sooja hulk Võhmale väga hästi. Tema selgitust mööda on linnale kuuluva keskküttekatlama- ja võimsus 4 megavatti ning

seda pole mõistlik suvel pelgalt sooja vee andmiseks kasutada. Praegu see katel siiski töötab. Linnapea jutu järgi loodeti, et koostootmisjaam hakkab tööle juba kevadel, ning seetõttu ei tahtnud linn kraanivee soojendamises pausi teha. Uue jaama käivitamine on aga veninud, sest Alternatiivenergia Grupil on Elektrileviga osa lepinguid sõlmimata. Nii uue jaama kui Elektrilevi esindajad olid eile veendunud, et juuli lõpuks peaksid paberid korras olema.

Kui kõik plaanitult tööle hakkab, saavad Võhma keskküttega majade elanikud lisaks suvisele soojale veele talveks kindluse, et sooja hind ei kerki. Praegu on enamasti puiduküttega töötav katlamaja pidanud karedate külmade ajal käivitama ka kallil õliküttega katla. Edaspidi katab puuduva vajaduse uus jaam, mida koetakse samuti puiduga.

Uuest jaamast tuleva sooja hind on kaks korda odavam kui Võhma enda katlamajal. Linnapea sõnul tavalisele tarbijale midagi ei muutu, sest hind ei lange. «Sooja hind võib koostootmisjaamal küll

odavam tulla, aga neil pole trasse, mida on vaja korras hoida,» selgitas ta.

Kasumi toob elekter

Lauri Tamme jutu järgi on Alternatiivenergia Grupi äriplaanis olulisem osa elektri müügil. «Igast teenitud eurost peaks 65 senti tulema elektrist ja 35 senti soojast,» selgitas ta.

Seni hüdroelektrijaamadega tegelnud Alternatiivenergia Grupile on puiduküttega koostootmisjaam esimene. Võhma valisid nad seepärast, et sealne soojavajadus vastas katlamaja võimsusele.

Jaama ehitamiseks kulunud 700 000 eurost pool tuli riigi abina KredExilt ja keskkonnainvesteeringute keskuselt ning järgmise 12 aasta jooksul on ettevõttele õigus saada Eleringilt taastuvenergia tasu. Tamme arvutuste kohaselt peaks jaam end ära tasuma viie-kuue aastaga.

Elektrit hakkab see tootma nii palju, et jätkuvalt ligi sajale majapidamisele. Müüma hakkab Võhma jaam seda Elektrilevi võrgu kaudu Läti firmale Latvenergo.

Treeninglaager tõi kokku õpetajaid kaheksast riigist

TOOMAS KOITMÄE
sakala@ajaleht.ee

Reedeni kestab Vanaõue puhkekeskuses õpetajatele mõeldud rahvusvaheline projekt «Boosting My World», mida korraldavad noorsootöötaja Lätist ning Suure-Jaani vald.

Kümne päeva jooksul kõnelevad oma ala spetsialistid noorsootöötajatele ja õpetajatele enesearendamise võimalustest. Näiteks on õpitoad iseõppimise kasulikkusest, vägivaltatust suhtlemisest, treenimisest ning neurolingvistilisest programmeerimisest. Ühtlasi tutvustavad Eestist, Ungarist, Lätist, Leedust, Ukrainast, Moldovast, Armeenias ja Valgevenest pärit osalejad üksteisele oma riikide kultuuri.

Projekti peakorraldaja Lauma Ziemelniece sõnul on sellisel rahvusvahelisel laagril mitu eesmärki.

«Kõigepealt annab see osalejatele võimaluse tohutul arenedas,» sõnas ta. «Osaleb 37 inimest ja nad kõik õpivad lisaks tundides antavale väga palju ka üksteiselt.»

Peakorraldaja rääkis, et kaheksa nimetatud riiki on väga omanäolised nii kultuuri kui õpetamismeetodite poolest ning et neid paremini tutvustada, juhivad loenguid kordamööda osalejad ise. «Olemegi kokku tulnud, et üksteisega neid meetodeid jagada, juurde õppida ja arutleda, kas need on õiged ja toimivad.»

Lisaks õpetamismeetodi-

te arendamisele pannakse Vanaõuel rõhku kommunikatsioonile. Nimelt õpitakse eraldi sessioonidel toime tulema eri olukordades, kuid õppeprotsess kestab ka sessioonivälisel ajal.

«Eri kultuuridest pärit noored arenevad omavahel suheldes väga kiiresti nii keeleliselt kui vaimse rikastumise mõttes,» ütles Ziemelniece.

Küsimusele, miks ta korraldab sellise projekti Eestis, mitte Lätis, vastas Ziemelniece: «Aga Suure-Jaani on ju lihtsalt imeline koht!»

Peale kauni looduse räägivad tema sõnul Suure-Jaani valla kasuks tugev noorsootöö ja üldine koostöövalmidus. «Olen ka varem Suure-Jaanis ja Sürgaveres samasuguseid projekte korraldanud ja seni on kogemused enam kui positiivsed, isegi nii positiivsed, et hakkasin ametlikult Suure-Jaani valla heaks tööle» kiitis nüüdsest Eestisse paigeks jääv Ziemelniece. «Noortevahetus on võimalik korraldada eri paikades, aga mulle meeldib Lõuna-Eesti.»

Laagri juurde kuuluvad kultuuriõhtud, mil kõikidest riikidest pärit osalejad omavahel tutvustavad: tantsivad, laulavad ja pakuvad rahvusroogi. «Nii saab kultuuride jagamisest ühtne tervik, kus kõik mõistavad õpitut meetodite tagamaad,» sõnas Ziemelniece. «Ootasime kõik väga jaanipäeva, millest eestlased olid palju lugusid rääkinud. Nüüd nägime neid traditsioone oma silmaga.»

Noortelaagrit rahastab Euroopa Liit «Euroopa noorte» programmi kaudu.

19.—28. juunini kestab projektis osalejate päevad mööduvad uusi treening- ja õpetusmeetodeid harjutades.

TOOMAS KOITMÄE

Leeli talu
Agroteenused
aastast 1937

**PAKUB
TALUTÖÖDE
TEENUSEID:**

- silo ja heina ruloonimine
- taimekaitse (pitsimine)
- väetamine
- rapsi ja teravilja kuivatamine

Karksi-Nuiast 3,5 km

Tel 5623 8288.

Suuri puhumisaktsioone oli möödunud päevadel kõikjal üle Eesti.

ELMO RIIG

JAANIAEG

Pikad pühad liikluses suuri üllatusi ei toonud

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Vanemliikluspolitseinik Riho Kampuse sõnul juhtus pühade ajal üldjoontes kõike. Oli nii liiklusõnnetusi kui joo-
bes juhte ning tabati ka juhtimisõiguset ja lubatud kiirust ületavaid roolikeerajaid. Kõik läks nii, nagu võis eeldada.

Viljandi politseijaoskonna politseileitnant Harry Andressoni andmeil tehti pühade ajal Viljandimaal kainusekontrolli 514 juhtide. Ebakaines olekus oli 10 juhti, neist neli kriminaalkaristust väärivas joo-
bes.

Nagu enne pühi teada anti, saadeti raskemad liiklusrikkujad otsejoones autoroolist arestimajja, et neile võimaluse korral kohtus aresti taotleda. Andresson teadis, et Lõuna-Eestis tabati selliseid sõidukijuhte 10, nendest kaks Viljandimaal. Ühel juhul oli juhtimisõiguset inimene kor-
duvalt sõidukirooli istunud. Temale mõistis kohus viiepäevase aresti. Teisel juhul jäeti arestimajja kohut ootama liiklusõnnetuse põhjustanud sõi-

dukijuht. Tema karistus on veel otsustamisel.

Väärteo puhul viis politsei juhi arestikambris vaid siis, kui tolle oli varasem karistus ees, teadis Kampus. Esma-
kordse rikkumise puhul määrati kas rahatravh või piirati juhtimisõigust.

Riho Kampuse sõnutsi võib väärtõu puhul inimest kinni pidada kuni 48 tundi, enamasti aga täidetakse paberid kohapeal ja leitakse teine juht või teisaldetakse auto tavalisse parklasse. Väärteo piiridesse jäänud joo-
bega juht saab jaoskonnas teha tõendusliku alkomeetriga korduspuhumise või soovi korral taotleda vereanalüüsi.

Kampus teadis rääkida, et kinnipeetute nimekirja sattus ka neid, kellel polnud esimene kord kiiruse ületamise või joo-
bes juhtimisega vahele jääda, kuid paadunud liikushuliga-
ne oli siiski mõni üksik. Häm-
mastav oligi Kampuse sõnul fakt, et sel aastal oli palju niini-
metatud puhtaid lehti — juhte, kellele varem karistusi polnud.

Lõuna prefektuuri korra-
kaitsebüroo juhile Indrek Koemetsale valmistas muret fakt, et joo-
bes juhtide hulk jaanipäeva paiku pole vähenenud. Reede hommikust teisi-
päeva hommikuni tabati Lõu-

LIIKLUSÕNNETUSED

Nädalavahetusel juhtus Viljandimaal kaks kannatanutega liiklusõnnetust.

- Pühapäeval sai kergelt vigastada 25-aastane mees. Õnnetus juhtus kell 13.50 Abja vallas Abja-Paluoja lähedal, kus sõidu-
auto Opel Vectra, mille roolis oli juhiloata 17-aastane noormees, kaotas juhitavuse, sõitis teelt välja kraavi ja rullus üle katuse. Juht vigastada ei saanud, kuid kõrvalistmel lahtise turvavööga istunud 25-aastane Randar toimetati Viljandi haiglasse, kust ta pärast esmaabi andmist lubati kodusele ravile.
- Esmaspäeval kell 3.50 juhtus liiklusõnnetus Pärsti vallas Viljandi ja Kilingi-Nõmme vahelisel maanteel Pärsti—Alustre tee ristmikul, kus joo-
bes juht sõitis ette peateel liikuvale autole. Politsei teatel sõitis Opel Vectra, mida juhtis alkoholi tarvitamise tunnustega 52-aastane Ülar, ette peateel liikuvale sõiduautole Audi A6, mida juhtis 25-aastane Viljar. Kokkupõrke tagajärjel paiskus Audi teelt välja kraavi. Mõlema sõiduki juhid toimetati Viljandi haiglasse. Turvavarustust kasutati mõlemas autos nii, nagu nõudeti ette näevad.

Allikas: Politsei- ja piirivalveamet

na-Eestis 78 alkoholi pruukinud sõidukijuhti. Koemetsa sõnutsi tahtis politsei väga jõulise aktsiooniga ohtlikud juhid liiklusest kõrvaldada ja teisi liiklejaid sellega kaitsta.

Riho Kampuse teada tuli inimestelt ka telefonivihjeid, mida politseinikud kontrollisid.

«Jään praegu vastuse võlgu, aga üks rikkujat sai vihje põhjal vist ka karistatud,» meenutas Riho Kampus. Ta avaldas heameelt selle üle, et kaaskodanikud on muutunud tähelepanelikumaks. «Politseju ei jõua igale poole. Viisakus ja liikluskultuur algavad ikkagi meist endast.»

Väljakutsete peapõhjus oli alkohol

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Pühade ajal, reede hommikust teisipäeva hommikuni sai Viljandi politseipatrull 92 väljakutset.

Selline väljakutsete hulk on Viljandi politseijaoskonna politseileitnandi Harry Andressoni sõnul võrreldav kuu algusega, mil inimesed saavad kätte palgad ja pensionid. Vaadates politseis registreeritud sündmusi, julges Andres-

son väita, et jaanid möödusid Viljandimaal võrdlemisi rahulikult. Mõistagi andsid tooni joo-
bes juhid, lärm ning purjus inimeste vahelised arveteklaarimised, aga suuremaid vahejuhtumeid siiski polnud.

«Võrreldes eelmise aastaga on olukord stabiilselt samasugune. Võib öelda, et Viljandi inimesed oskavad meelt lahutada niimoodi, et nad end ega kedagi teist ohtu ei paneks,» lausus Andresson.

Ta ütles ka, et enamasti tu-

li Viljandi politseinikel lahendada ikkagi alkoholi tarvitamist inimeste vahelisi konflikte. Samuti oli keskmisest rohkem neid, kellele oli pooltel järgmisesse peopaika või siis koju minnes mõnel tänavanurgal uni peale tulnud. Nemad viidi Harry Andressoni sõnutsi kas koju või arestimajja kainenema. Arestikambris sai kaineiks 17 isikut.

Liikluses tuvastati 29 väärtõu, lisaks 11 muud väärtõu. Alaealiste alkoholitarvitajate

suhtes alustati menetlust neljal juhul.

Andresson ütles, et Viljandi politsei tegi pühade kestel kontrollaktsioone ohtlike kiiruseületajate ja roolijoodikute tabamiseks. Väljas olid tugevdatud jõud ning igas konstaabli-
jaoskonnas töötas õhtusel ja öisel ajal ka liikvupatrull.

Kuigi päris õnnetusteta pühad ei möödunud, tegi Andressonile heameelt, et ükski neist ei toonud kaasa traagilisi tagajärgi.

Kukeeseenend asusid tänavu varajasele pealetungile

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Nigela kevadise seenehooaja järel torkasid kukeeseenend nina mullast välja juba juuni algul ning nüüd võib huviline koguda aastaaja kohta päris toeka saagi.

Päev enne jaanilaupäeva käis kolmene seltskond kahes Põlvamaa metsasopis ning korjas kolme tunniga ligikaudu neli liitrit seeni. Lisaks kukeseen-
tele andsid oma panuse samuti pika saagiperioodiga kännumamplid ja mõni pilvik.

Kukeeseenend olid väikesed ja neid leidis pesakondade kaupa: suuresti oli metsaalune tühi ja siis jälle rõomustas korjajad kuni ruutmeetri plats, mis kukeseenest kollendas. Üksikud kukeeseenend olid kübara pealt veidi pleekinud ja kuivanud, enamik aga siiski igati kaubandusliku välimusega, ehkki pisikesed. Samas sattus ette mõni kogukam kuke-
seen, mille kübara läbimõõt küündis 3–4 sentimeetrit.

Kännumamplid leidis nii verinoori kui juba vanu ja lagunevaid. Lisaks jäi silma mõningaid kübarakandjaid, mida polnud au tunda.

Teine kolmene seltskond korjas üleile Pärnumaal Kilingi-Nõmme kandis vähem kui tunniga paar liitrit seeni: kuke-
seeni, pilvikuid ja ühe pome-
rantspuraviku. Saak saanuks suuremgi, aga enamik pilvikuid oli ussitanud ja pisemad kukeseenend jäeti kasvama.

Mükoloog Kuulo Kalamees ütles, et kaua võimutsenud talvise ilma tõttu möödus kevad-
seente hooaeg kiratsedes.

Need jaanieelsed Põlvamaa kukeeseenend rändasid teiste seas praepannile ja marinaadipurki.

«Sellele järgnes soe ja vihma-
marohke hiliskevad, mis nähtavasti põhjustas suve-
seente hooaja alguse üks-kaks nädalat tavalisest varem, enne jaanipäeva,» lausus ta. «Nii on kuke-
seenendki tänavu väga varajased, tavaliselt tulevad nad pärast jaanipäeva.»

Seeneteadlase sõnu kinnitab ühe seenesõbra tähelepanek Põlvamaalt: nimelt märkas ta tibatillukesi kukeseeni juba juuni esimestel päevadel.

Varem on välja tulnud ka mürgised seened. Kalamees ütles, et märkas punaka narmasnuti noori viljakehi Tartus 14. juunil ning kuus päeva hiljem jäid talle silma juba vanad ja peaaegu kuivanud viljakehad. Muidu on need surmavalt mürgised seened hakanud kasvama pärast jaanipäeva, kuid nüüd sai nende aeg vähemalt mükoloogi märgatud kohtades jaanipäevaks hoopis läbi.

«Nii et üldiselt öeldes jäi kevadseente hooaeg vahele ja suve-
seened tulid paar nädalat varem,» lisas Kalamees. «Eestimaa eri paikade kohta midagi eriliselt öelda ei oska. Näis, mis edasi juhtub. Seeneriik on täis ootamatusi, eriti sellistel ekstreemsete ilmastikuoludega aastatel, nagu on tänavu.»

Saksa maanaised heitsid Eestile vahetu pilgu

Jaanipäeva eel ja ajal võõrustasid Viljandi maanaiste ühenduse liikmed Saksamaa Minden-Lübbecke piirkonna maanaisi, kellel nad kaks aastat tagasi külas olid käinud.

Organisatsiooni Landfrauenverband Minden-Lübbecke 3700 liikmest tuli Eestit ja Viljandimaad uurima 23. Neist enamikule oli see esimene kord siin kandis reisida, sest tap märkis mitu prouat laupäeva õhtul Kivi turismitalus päevapikkusele ringreisile tagasi vaadates, et Eesti eluolu tundub neile mitmes mõttes teistsugune kui Saksamaal.

Et osa sakslannasid käib hobi korras folkloorseid tantse tantsimas, pakkus neile õhtralt jutuainet Viljandimaal tantsurühma Vabajalg esinemine Kivi talu õuemurul.

Külalised panid tähele, et kui nende kodumaal ollakse harjunud tantsima eeskätt aeglasemat sorti folkloorseid tantse, siis siinne traditsioon soosib märksa rohkem ajaloolise taustaga, ent tänapäevast lavatantsu.

Maanaiste ühendusel aitasid sakslannasid vastu võtta maavalitsus ja omavalitsuste liit. («Sakala»)

Viljandimaal ja Minden-Lübbecke maanaised veetsid Kivi talus ühise õhtu, nautides eestimaist õlut, rahvatantsu ja pillimängu. TIINA PIHLAK

RINGLUS

Euromüntide sekka satub võõrast raha

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Sain hiljuti poes tagasi pihutäie münte ega hakanud neid kohapeal üksipulgi uurima. Kui hiljem kodus lotopileti kraapimiseks rahakotist münti võtsin, sattus näppu veidrate tähtedega võõras metallraha.

Selgus, et kassapidaja oli andnud mulle 2-eurose metallraha asemel tagasi sellega väga sarnase, ent tundmatu münti. Esi-algu ei suutnudki ma münti päritolu tuvastada, sest eestlasele arusaadavaid tähti sellel polnud.

Väike numismaatiline huvi andis siiski alust kahtlusele, et tegu on Tai rahaga. Uurisin järele ja nii oligi: olin saanud 2-eurose asemel 10 Tai bahti, mille väärtus on umbes 0,25 eurot.

Olin samal päeval sooritanud paberraha eest ostu ning saanud münte tagasi paaris kohas ja seega ei olnud ma päris kindel, kus see juhtus. Tai raha oli andnud kas üks tuntud kauplus või müügikiosk.

Tai, Läti ja teised

Otsides internetist infot 2-eurose ja 10-bahtise ühesuguse väljanägemise kohta, leiab lugemist, et seda sarnasust on Euroopas ära kasutatud lausa eesmärgipäraselt petmiseks.

Näiteks ei suuda osa vane- maid raha- automaate neid münte eristada ja nii susatakse 2-eurose münti asemel masinasse üle kahekse korra nigelama väärtusega 10-bahtine.

Nagu minu kogemus näitab, ringleb Tai münte eurotsoonis ka inimeste vahel käest kätte. Õppetund olla tagastatud raha suhtes tähelepanelikum läks mulle maksma kaks eurot.

Põgus küsitlus lähedaste ja

tuttavate seas näitas, et Tai raha pole ainuke, mida euromüntidega segamini aetakse.

Minu isa sai oli mõni kuu tagasi saanud Tartus ühe kaubandusketi poest tagasi Läti münti. Ta avastas selle alles kodus.

Üks mu kolleeg oli aga ise Läti raha ringlusse pannud. Ta rääkis, et oli rahakoti senditaskus paar aastat hoidnud üht emotsionaalse väärtusega lehmakujutisega 2-latist. Umbes pool aastat tagasi märkas ta, et münti enam pole. Kolleeg on kindel, et münt polnud kaduma läinud — küllap oli ta selle kogemata mõnes hämaramas ostukohas euro pähe käiku lasknud.

Teine kolleeg ütles, et andis mõni aasta tagasi Viljandi kaupluses kassapidajale ostu eest tasudes muu metallraha seas Ameerika Ühendriikide münti. Seda müüja märkas ja palus ikka eurodes maksta.

Ka klient olgu hoolikas

Nagu kauplused tunnistavad, juhtub vahel tõesti, et ringluses lipsab võõra päritoluga metallraha. Seda tuleb nende kindlusele ette harva, aga ega info igast sellisest juhtumist pruugi kassapidajast kaugemale jõuda.

Männimäe Selveri teenindusjuht Tiina Leitmaa ütles, et tavaliselt suudab kassapidaja võõra münti kohe tuvastada ega võta seda vastu, aga mõnikord satub selline võõrraha ka kassasahtlisse ja nii võib see uuesti kliendi kätte jõuda.

Kui klient püüab maksta kahtlase, võltsimistunnustega paberraha, sekkub asjasse turvamees ja hiljem politsei. Võõra münti puhul juhib kassapidaja sellele lihtsalt ostja tähelepanu ja palub eurodes maksta.

Leitmaa nentis, et mujalt pärit müntid satuvad euromüntidega enamasti ilmselt tähelepanematusel ning harva püüab keegi sihilikult tasuda

Kumb on kumb? Üks on 2-eurone ja teine 10-bahtine münt.

2 x AIVAR AOTÄHT

euromündisarnase võõra metallrahaga.

«Küll võin nii oma kui tuttavate kogemusest öelda, et eriti tähelepanelik tuleb arveldades olla lõunamaades, sest seal võib münti tagastada nii odavamas vääringus münte kui kupüüre.»

Leitmaa rõhutas, et rahaga ümberkäimine nõuab tähelepanelikkust ka kodumaal.

«Klient peab tagasi saadud raha kontrollima kassa juurest lahkumata, sest hilisemaid pretensioone tavaliselt ei arvestata,» rääkis ta. «Ei ole ju võimalik tõestada, kas klient sai võõra münti selle kaupluse kassapidajalt või mitte. Paraku on paljudel inimestel kombeks, et tagastatud raha ei kontrollita ning usaldatakse münti.»

Leitmaa lisas, et tema arvates liikus euromüntidega sarnanevaid võõramaa münte meie raharingluses rohkem paar aastat tagasi, kui euro oli alles uus ja harjumatu. Nüüd on nii kassapidajad kui kliendid tema hinnangul eurorahaga harjunud ja võõras münt hakkab paremini silma.

Kassapidaja vastutus

Maxima kaubandusketi avalike suhete juht Erkki Erilaid hindas, et need korrad, kui

klient saab kaupluse kassast tagasi võõra münti, on haru- harvad ja tõenäoliselt ei ole kassapidaja tahtnud petta, vaid on eksinud.

Erilaid kirjeldas, et kassapidaja paneb euromündid väärtuse järgi rahasahkli lahtritesse. Kui ta on kliendilt kogemata vastu võtnud euromündiga sarnaneva võõra metallraha ja ase- tanud õigete müntide sekka, ei uuri ta seda hiljem teisele kliendile raha tagasi andes, sest teab, millises lahtris millise väärtusega müntid asuvad.

Erilaid nentis, et kassapidaja peab kassas oleva rahasumma eest vastutama: kui tekib puudujääk, tuleb tal see omast taskust hüvitada. Loomulikult püütakse samas, näiteks videosalvestite põhjal, selgitada, miks viga tekkis.

«Aga üks inimesi ole igasuguseid,» möönis ta.

Erilaid lisas, et tema teada on viimasel ajal Maxima kauplustes ringelnud vaid mõni üksik võõrmünt.

Viljandi Tarbijate Ühistu turundusjuht Kristo Mägi ütles pärast põgusat uurimist, et ühistu kauplustes juhtub väga harva, kui klient üritab kauba eest tasuda müntidega, mis ei ole Eesti Vabariigi käibel.

Ta hindas, et 90 protsendil neist erandjuhtudest on tege-

Pettusekatse õnnestub

Ühe kaupluse loal teen kassapidajaga väikese katse. Üritan Tai 10-bahtist metallraha 2-eurose münti pähe kaupluse kassasse sokutada.

Kaupluse esindaja on ka ise huvitatud, kas selline asi läheks läbi. Seda enam et temagi arvates on kõnealune Tai münt euromündiga hämmastavalt sarnane, pole isegi suurt vahet, kum- malt poolt Tai münti vaadata. Kassapidajat vahele võtta ja hurjutada pole plaanis, me mõlemad tahame lihtsalt teada, mis saab.

Võtan lühikeses järjekorras koha sisse. Mul on käes neli 2-eurost ja üks 10-bahtine, kokku justkui kümme eurot, mille plaanin paberrahaks vahetada.

Et kahtlust veidi hajutada, ostan esmalt pangakaardiga väikese kommipaki. Samal ajal pa-

lun kassapidajat, et ehk saab ta müntid paberrahaks vahetada. Kassapidaja on lahkelt nõus.

Paraku annan müntid talle juba sel ajal, kui alles hakkas ostu eest PIN-koodi sisse tok- si- ma. Nii on kassapidajal mõni sekund kauem aega. Piidlen silmanurgast, kuidas ta münte vaatab. Pettus läheb siiski läbi: kassapidaja võtab kõik metallra- had vastu, paneb sahtlisse ja annab mulle vastu 10-eurose kupüüri.

Hetk hiljem astub ligi katse- ga kursis olev poeetõtaja ja pa- lub kassapidajal vastuvõetud müntid veel kord üle vaadata. Kassapidaja on üllatunud. Ta ütleb, et oli isegi huviga silmit- senud, milliste piltidega euro- münte klient pakub, aga polnud midagi erilist või kahtlast mär- ganud.

AIVAR AOTÄHT

mist olnud Läti müntidega ja üle- jäänud puhkudel hoopiski meie oma raha, veel mõni aast- ta tagasi käibel olnud Eesti krooni või sendiga.

Viljandi Tarbijate Ühistule kuuluvad Maksimarket, Kon- sum, A ja O, Kodukaup, Mööbel ning Kaubamaja.

Kui ühistu poe kassapida- ja on kogemata juhtunud sel- lise münti vastu võtma, otsus- tatakse Mägi sõnul hiljem, kes ja kuidas vea eest tasub. «Kui selline olukord tekib, siis vaa- tame iga juhtumit eraldi ja teeme selle kohta otsuse,» li- sas ta.

Maksimarketist kadus piimaautomaat

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht

Pärast pühi selgus, et töötle- mata mahepiima ostmise või- malus Viljandi suuremates müügikohtades on äkitselt ka- dunud.

Turul Pajumäe mahetalu letis oli eile müügil vaid paar kohupiimakarpi ja jogurtipaki, Maksimarketist on mahe- piima automaat aga sootuks kadunud.

Irene Värnik, kes on Paju- mäe talu müügileti avamisest saati, seega juba kaheksa aastat seal müüjaametit pidanud, ütles, et piim ei kao kuhugi.

«Esmaspäev on kauba- päev, aga see jäi pühade sisse ja turg oli kinni. Neljapäeval

tuleb uus kaup ja rõõsk piim ka,» rääkis ta.

Viljandi turuhoones müüb Pajumäe talu nädalas ligi sada liitrit piima ja lisaks muid piimatooteid.

Seda, et mõnda toodet eri- liselt nõutaks, Irene Värnik öeldi ei osanud.

«Inimeste maitse on erinev, ühele meeldib üks ja teisele teine, aga ostetakse päris hästi,» selgitas ta. Müügil on ka lahja kohupiim, aga et selle hind on peaaegu sama mis ras- vases, eelistab enamik inimesi rammusamat kraami ja müüja seda kuigi palju tellida ei jul- ge — kaup jääb lihtsalt seis- ma. Kõige kindlam on oma ostu- soovist varakult teada anda, siis on kindel, et ilma ei jää.

Maksimarketis mahepiima kadumine pühadega seotud ei ole.

Tulundusühistu Eesti Mahe arendusdirektor Peeter Veemees andis mõista, et müügi lõpetamise taga oli eel- kõige ostjate väike huvi.

«Eks suvisel ajal õitse roh- kem ka purgi- ja pudelikauband- us,» viitas ta majade vahel piima müüvatele lehmapiidajate- le, keda tavalisel linnakodani- kul eriti sageli näha ei õnnestu.

Eesti Mahe pani alustu- seks üles 15 toorpiima auto- maati ja kavatseb neid teises etapis paigaldada 35. Peeter Veemees ei välistanud, et Vil- jandis müük taastatakse.

«Kui me seda teeme, siis ilmselt ikka Maksimarketis,

Eile oli Pajumäe talu mahepiima müügi lett üsna tühi, aga müüja Irene Värnik kinnitas, et neljapäeval on pilt juba teine.

sest meil on leping tarbijate ühistuga.»

Tarbijate ühistust öeldi, et nemad on piimaautomaadist huvitatud ja selle paigaldami- sega igati nõus.

REFONDA

MAKSAB TOPELT!

1817

KAMPAANIA REEGLID
WWW.REFONDA.EE

REFONDA

BLRT GRUPP

SEISUKOHT

Põllumehed võtsid maaelu plaanitava arengukava luubi alla

Põllumeeste organisatsioonid kohtusid eile peaminister Andrus Ansipiga, et selgitada oma seisukohti maaelu 2014.—2020. aasta arengukava suhtes.

Ühispöörumises leiti, et kavas ei ole pööratud piisavalt tähelepanu põllumajanduslike suutevõtete toetamisele.

Nagu ütles Eesti põllumajanduskaubanduskoja juhataja Roomet Sõrmus, selgitati peaministrile, et uus maaelu arengukava peaks rohkem panustama Eesti toidutootmise konkurentsivõime parandamisse.

«Selleks on lähiaastatel vaja teha suuri investeeringuid põllumajandus- ja toidutootmise moderniseerimiseks,» rääkis ta. «Investeeringutoetuste sihtgrupiks peaksid olema need ligi 3500 tootjat, kes annavad 92 protsenti Eesti põllumajanduse kogutoodangust.»

Põllumajanduskaubanduskoja nõukogu aseesimees Aavo Mölder tõi kohtumisel välja, et suurematel põllumajandusettevõtetel on praegu suhteliselt suur laenukoormus, seetõttu peaks investeeringutoetusi määrates aluseks võtma eelkõige ettevõtete finantsnäitajaid rahavoo alusel.

Eesti põllumeeste keskliidu asepresident Jaan Sõrra ütles, et tootjate esindusorga-

nisatsioonide maaelu arengukava eelnõu parandamise ettepanekutest on rahuldatud vaid üks: mitte välistada müügitulu järgi investeeringutoetuse meetmest Eesti oluliseid toidutootjaid.

Põllumeeste organisatsioonide kaks suuremat muret on põllumajandusministriumi ettepanek vähendada uuel perioodil põllumajanduse investeeringutoetusi seniselt 191 miljonilt eurolt 163 miljonile eurole ning hindamiskriteeriumid, mis nende hinnangul võivad halvemasse olukorda jätta ettevõtted, kes on suuremad tootjad.

Uue maaelu arengukava eelnõu kohaselt asendatakse liikuva tehnika toetamine laenu- ja garantiifondiga, tagastatavate toetustena mõeldud finantsabi kogusuuruseks plaanitakse 2014.—2020. aastani 65 miljonit eurot.

Ühtlasi vähenevad möödunud eelarveperioodiga võrreldes seniste tagastamatute toetuste ärakaotamise tagajärjel näiteks investeeringud põllumajandusettevõtete tulemuslikkuse parandamiseks 191 miljonilt 160 miljonile eurole ning investeeringud mittepõllumajandusliku majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkondades 76 miljonilt 45 miljonile eurole.

Eesti maaelu arengukava lõplik eelnõu plaanitakse Euroopa Komisjonile ametlikult esitada käesoleva aasta oktoobris. (BNS)

EUROOPA MAAELU

Praeguse kava kohaselt rahastab Euroopa maaelu arengu põllumajandusfond aastail 2014—2020 maaelu 84,8 miljardi euroga.

- Eesti saab sellest summast 721 miljonit eurot.
- Koos omaosalusega on Eesti uue maaelu arengukava plaanitatav maht 936 miljonit eurot.

Allikas: BNS

Eesti põllumajanduskaubanduskoja juhataja Roomet Sõrmus ütles, et uus maaelu arengukava peaks rohkem panustama Eesti toidutootmise konkurentsivõime parandamisse.

TOOMAS HUIK («POSTIMEES»)

Tartu võõrustab taimeökoloogia suurfoorumit

Tartu Dorpati konverentsikeskuses peetakse tänasest pühapäevani rahvusvahelise taimekatteuurimise assotsiatsiooni aastakonverentsi ning see toob kokku enam kui 450 teadlast 41 riigist.

Teadlased analüüsivad taime elurikkust kujundavaid protsesse, sealhulgas inimtegevuse mõju taimekattele.

Ürituse peakorraldaja, Tartu ülikooli taimeökoloogia professor akadeemik Martin Zobel ütles, et tegemist on suurima teadusfoorumiga, mis on Eestis kunagi korraldatud.

«Konverentsi Eestis toimimine sai võimalikuks tänu Eesti ökoloogide ja taime-teadlaste rahvusvahelisele tuntuks saamisele,» lausus ta. «Sellisel konverentsil korraldamise õigus ning suur osalejate hulk on tunnustus Eestis tehtud teadustööle.»

Osavõtjate seas on maailma tuntumad ja enam tsiteeritud taimeökoloogid, mitu neist esineb konverentsil ka pikema loenguga. Näiteks astub üles David Tilman Minnesota ülikoolist USA-st, käsitledes laiemalt bioloogilise mitmekesisuse kujunemist ning selle olulisust ökosüsteemidele. Samuti teeb ettekande Philip Grime Sheffieldi ülikoolist Suurbritanniast. Tema vaat-

leb kliimamuutuste mõju taimekattele.

Suuremate delegatsioonidega on esindatud USA, Sakamaa, Tšehhi, Brasiilia ja Jaapan. Kokku kuulatakse viie päeva jooksul 182 ettekannet ning tutvutakse 192 stendiettekandega.

Lisaks tutvuvad maailma taime-teadlased Eesti taimekattega. Selleks korraldatakse ekskursioone Eesti erinevatesse ökosüsteemidesse, näiteks Endla rappa, Laelatu puisniidule ja Järvselja ürgmetsa.

Taimeökoloogia suurfoorumit korraldab Tartu ülikooli ökoloogia ja maateaduste instituudi botaanika osakond. (BNS)

Peakorraldaja Martin Zobel ütles, et tegemist on Eestis korraldatud suurima teadusfoorumiga.

ÄRA TEE TÖÖD TÖÖ PÄRAST.

Õpi oma ala professionaalidelt seda, mis sind ka tegelikult huvitab.

Praktiline kõrgharidus. Tegijad õppejõud. Paindlik õppekorraldus.

Kandideerimine stipendiumitele 27.06 ja 03.07 kell 14.

Viljandi õppekeskus
Tallinna 19/21, Viljandi
tel +372 433 3193
viljandi@eek.ee
www.eek.ee

EESTI ETTEVÕTLUSKÕRGGKOL
MAINOR

Sõpruse pst 2, 3. korrus
50050 Tartu
Tel 748 0202
ilu.kool@neti.ee
<http://www.ilukool.ee>

Iluravi Rahvusvaheline Erakool

Beautician's International Private School

ALATES 16. SEPTEMBRIST 2013

KOSMEETIKU JA JUUKSURI KUTSEÕPE (1,5 aastat)
JUUKSURI JA KOSMEETIKU KURSUS (9 kuud)

Kutseõppes õppijatel võimalus taotleda riiklikku õppelaenu!

LISAKS ERINEVAD KURSUSED JA KOOLITUSED
Täpsem info kodulehelt!

Avatud juuksuri ja kosmeetiku õppesalongid!

Saada avaldus juba täna!

Oleme Eesti Töötukassa koostööpartner

RUUKKI PARTNER

Vaksali t 17, Viljandi • Tel 5331 4701, 436 0285
E-post viljandi@katuseabi.ee

E-R 8-17

- Vihmaveesüsteemid
- Katuseprofiilid
- Plekksepatööd
- Sileplekid, katuseredidelid

RÜMENA KATUS AS

TEEMAD

Toimetaja TIINA SARV, 433 0047, tiina.sarv@ajaleht.ee

XXVIII

9.—14. juulini peetakse Viljandis XXVIII vana-muusika festivali, mille kuuel kontserdil esinevad väljapaistvad muusikud nii Eestist kui kaugemalt.

Kaupo Kikkas tõi oma pildid Viljandisse. Neid saab linnagaleriis näha juuli lõpuni.

MARKO SAARM

FOTOKUNST

Kangelased pimedast ja niiskest sügavusest

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Homme avatakse Viljandi linnagaleriis rahvusvahelisele areenile jõudnud Eesti fotograafi Kaupo Kikkase näitus «Kaeur».

Kikkas on muusikuharidusega kuldsoo, kes õppis fotograafiat Tampere. Ta jutustab paeluvalt oma ettevõtmistest, olgu siis tegemist Kohtla-Järve kaevurite pildistamisega või retkede Amazonasele sealse põlisrahva, matsese hõimu juurde, ega jäta rõhutamata, et tema esmane huviobjekt on inimene.

Ta on teinud suurepäraseid pilte Arvo Pärdist ja teistest kuulsustest, aga ka tavalistest tööinimestest, kes tema fotodel otsekui õilistuvad.

Viljandisse kutsus Kikkase sinise fotoklubi president Peeter Sink sooviga näidata meie inimestele ka enam kui oma klubi iga-aastased ülevaatenäitused. Ta loodab, et see on esimene pääsuke põnevate väljapanekute reas.

Homme kell 17 kavas olevale näituse avamisele tuleb kohale ka Kaupo Kikkas. Seda näitust tutvustab ta ise niimoodi.

«Need on kangelased pimedast ja niiskest sügavusest, maapealsed neist just palju ei tea. Portreed meestest,

kelle töö on olnud aastasadu muutumatu.

Kui sattusin esimest korda maa alla kaevandusse, tundsin kohe, et pean siin kunagi midagi looma. Tunne, kui seisad pimedas käigus ja sinu kohal on mõõtmatud tonnid pinnast, planeedi koort, on emotsionaalselt võrreldav sukeldumise või lendamisega.

Need maa-alused käigud üksi ei ole aga midagi ilma meesteta, kes neid uuristavad. Oli selge, et tahan teha pilte nendest meestest, et tuua nii killuke mind vallanud erilist tunnet ka publikuni.

Mõtlesin kaua, milline on parim formaat või viis, kuidas kõike jäädvustada. Puhas dokumentalistika ei ole raskete tingimuste tõttu võimalik. Samuti ei usu ma dokumentalistikasse juhul, kui jäädvustaja isik on keskkonnas paramatult sissetungija. Lavastatud pildid aga kaotavad siiruse ja kannavad teist eesmärki. Nii otsustasin valida viisi, mida kutsun kontrollitud dokumentalistikaks.

Minu jaoks oli väga oluline, et mehed on mu tulekust teadlikud ja nende põhimõtteline nõusolek olemas, samas ma ei tahtnud, et nende tööpäev tava-pärasest erineks.

Et välistada liigne lavastatus ja sealt tulenev kramplik olek, soovisin pildistades muuta olukordi nii vähe kui võimalik. Et tegemist on portreedega, siis palusin neid kõiki hetkeks

NÄITUS

Kaupo Kikkase fotoinstallatsioon «Kaeur» Viljandi linnagaleriis raamatukogu kolmandal korrusel

- 16 suureformaadilist fotot Kohtla-Järve kaevuritest.
- Avatud homsest juuli lõpuni.

Allikas: linnagalerii kuraator
Laineli Parrest

kaamerasse vaadata — lihtsalt nagu kaaslasele korra otsa vaadatakse. Töötasin selleks välja ka erilise valguslahenduse, mis tähendas kolme elus «statiivi», kes pidid paiknema mõne sekundiga õigesse kohta, et luua pilkases pimeduses soovitud valgus.

Mind lummutavad elukutsed, mis on püsinud sadu aastaid olemuselt muutumatud. Ametid, mis on «päris», mille puhul on vaja jõudu ja mille tulemus on käega katsutav.

Õigupoolest on neis kõik see, mida fotograafias ei ole. Viimases on tulemuseks ju vaid pelk illusioon ning fotograafilise protsessi enese vanauski veel olematu.

Töeliste elukutsete sümboliks on mulle kalurid, metsamehed ja kaevurid. Need ametid on kui igavesed mehe ja loo-

duse vahelised jõukatsumised ning olgugi et nende vorm ajas pisut uueneb, jääb nende olemus alati samaks.

Metsamehi olen pildistanud juba aastaid, nüüd viis elu mind kaevuriteni. Loodetavasti saabub kunagi ka kalurite kord, enne kui viimased rannakalurid Eestis ajalukku kaovad.

Kõigis neis stereotüüpidesse kalduvates kangelastes on säilinud mingi siirus, mida tavapärasel linnainimeses ei kohta. Kindlasti peegeldub nende pilkudest palju üksiolemist ja sellest tulenevat tumedamat natuuri ning nad kõik teavad, mis vägi on loodusel.

Võib-olla on selle armastuse lähteks lapsepõlvest pärit nõukogude kangelasretoorika, kus plakatlikul maalil naeratas sõduri kõrval uhke kombainer, *macho*-kaevur või traalilt saabus kalur. Tõeline nõukogude idüll!

Samas ei saa ma eitada, et armastan sotsrealistlikku kunsti. Jättes korra kõik režiimi tekitatud õudused kõrvale, tuleb tunnistada, et selles on palju ilu. Ehk esindangi ma esimest põlvkonda, kes pole omal nahal režiimi koledusi tundnud ja saab seeläbi vihatud aja kunstile veidi leebemalt tagasi vaadata.

Näituse 16 suureformaadilist tööd on vormistatud *face-mount*-tehnoloogias kõrgemaid galerii nõudmisi arvestades. Tööd on valmistatud Art-print.»

Venemaa kõige armastatum riigijuht

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Aleksandr Maisurjani raamatut «Teistmoodi Brežnev» lugedes oli lootus, et lõpuks jõuab autor ka portreteeritava olemust tabava tekstini, mida hobide ja vaba aja kirjeldamine ju võimaldab. Kahjuks see vaid lootuseks jäi.

Lugeja saab osa magedavõitu heroiseerivast pajastusest, mis oleks omal kohal, kui tegemist oleks mõne keskmist sorti asjamehega, näiteks vabriku direktoriga, mitte aga ligi kaksikümne aastat võimul olnud suurriigi juhiga. Brežnev on siin lihtsalt sooja südamega naljanumber, kes loeb luuletusi, käib jahil ja kihutab luksusautodega.

Kangelaslik ujuja

Üks lugu, mida autor on pidanud vajalikuks lugejatega jagada, räägib sellest, kuidas Brežnev 1978. aastal lõi jahil olles vintpüssiga endal katki kulmu ja ninajuure.

«Jooksis verd... Aga paari päeva pärast pidi algama tema visiit Prahasse ning peasekretäril tuli palju viibida televisiooni jupiteride valguses... Arstid grimeerisid ta kuidagi igaks juhaks ajakirjanike ette minekuks ära. Televaatajad panid tähele, et peasekretäril on silma ümber imelik grimm. Brežnev võttis sellest juhtumist kurnalt õppust ega tulistanud enam ise.»

Või teine lugu, mis meenutab lausa Mao ujumist.

«Ükskord, veel 1970. aastatel, haaras tugev hoovus ujuja kaasa ja kandis kõrvalle. Ihukaitse pakkus Brežneville abi, kuid ta keeldus visalt, võideldes hoovusega ise.»

Lõpuks jõudis kangelaslik peasekretär kaldale ühe sanatooriumi rannas, kutsudes seal viibijates esile üllatuse.

Ametlik tellimustöö

Lugeja saab teada, et «teistmoodi Brežnev» luges «Krokodilli» (tollane üleliiduline huumori- ja satiirajakiri) ning tagus tundide kaupa doominot. Aga kõik need lood on kuidagi igavad. Selline üllitis oleks võinud vabalt ilmuda Brežnevi enda eluajal, kui siis seda sorti raamatuid oleks avaldatud.

On arvatud, et see teos oli praeguse Kremli tellimustöö. Levada keskuse korraldatud ulatusliku uurimuse põhjal

RAAMAT

Aleksandr Maisurjan, «Teistmoodi Brežnev»

- 376 lehekülge
- Varrak 2013

tunnistasid venelased aastatel 1964–1982 Nõukogude Liitu juhtinud Leonid Brežnevi XX sajandi populaarseimaks riigijuhiks.

Vanema ja keskmise põlvkonna (üle 40-aastased) seas jagas ta esikohta koos Leniniga, noorema põlvkonna (25–40-aastased) seas oli ta võrdselt populaarne viimase tsaari Nikolai II-ga ning päris noorte venemaalaste seas (alla 25-aastased) jäi alla vaid Nikolai II-le.

Siiski ei näe hästi põhjust, miks teda ülistav teos pidi eesti keeles ilmuma.

Raamatu lõpus on hulk anekdoote, millest mõni on päris vaimukas.

Venemaal on Brežnevist kirjutatud terve hunnik uurimusi, neist kaks on kõnealusele lisaks ka eesti keelde tõlgitud. Vene telekanalid on näidanud Brežnevi-teemalisi filme. Hiljuti jõudis sari «Kremli lapsed» Brežnevi pereni. Traagiliselt lõppenud tormilise eluga tütre Galinast rääkides rõhutasid kõik, et ta oli hea inimene.

Sama on öeldud Brežnevi enda kohta. Üha laiemat kandepinda leiab seisukoht, et ta ei muutunud viimastel eluaastatel seniilseks, vaid uimerdas tohutu koguse unerohude tõttu, mida KGB juht Andropov, kes tema kohta ihaldas, tema eest hoolitsema saadetud meditsiiniõe abiga talle sisse söötis. See ajajärk oligi suurim anekdootide allikas.

Miks meie peaksime Leonid Brežneville tänulikud olema? Ehk sellepärast, et see nalja- ja naistemees ei suutnud riiki ohjata ning see lõpuks juba teiste meeste võimu all lagunes.

Anekdootlik unenägu lõppes. Aga ilmselt oleks lõppenud ilma selle mehe valitsusajategi.

MAAKODU

Aiandusvirtuoosil on kodutalus lilleline elu

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Hiljuti Võhma lillepäeval parimaks tunnistanud suureõeline orhidee, kuldking *Cypripedium* «Pixi» on küll veidi väsinud, aga endiselt pilkupüüdev, kui ajakirjanikud teda võimsate hõbepajude varju jäävale kodupeenrale vaatama lähevad.

«Pixi» naabrid Vastemõisa lähedal Kaevandi talus on helmikpöörised, hostad ning muud varju ja niiskemat sorti pinnast armastavad taimed. Sealsamas õilmitseb ka teine kuldking *Bletilla striata* «Pink».

«Pixi» võib oma kodu üle uhkust tunda: pikuti pooleks saetud puutüvedega ääristatud ja kooretükkidega multšitud peenrad on kaunid ja avarad. Seal on oma koht madalakasvulistele, poolkõrgetele, kõrgetele ja väga kõrgetele lilledele. Kevadel rõõmustavad silma sibullilled, hiljem laugud, koerahambad ja teised kaunitarid. Peenart ja kogu aeda embavaid hiiglaslikke hõbepajusid nimetab perenaine naljaga pooleks Kaevandi talu sammasteks.

Selle aia märksõnad ongi avarus, looduslähedus ning pinnavormide vaheldumine. 2010. aastal Suure-Jaani valla kaunimaks tootmistaluks tunnustatud Kaevandi kahehektarise muraala niitmiseks kulub isegi traktoriga kõva tööpäev.

1970. aastatel sai talu endale tiigi, kui sealt Vastemõisa tee ehituseks kruusa võeti. 2007. aastal läbis veesilm põhjaliku puhastuskuri ning nüüd õilmitsevad seal kollased, punased ja roosad vesiroosid, mille vahel on tõeline nauding ujuda. Ühtlasi ammutab pererahvas sealt kastmisvett.

Madalama veetaseme korral võib tiigis silmata kaht mürakat ehk Linda ja Leili kivi.

«Leili leidsime saunale vundamenti kaevates. Esialgu näis ta väike, aga hiljem oli tegu, et ta koppa ära mahuks,» meenutab Anu Nurmsalu.

Kevaditi korraldavad tiigis laulupidusid konnad, kes kuuluvad punase raamatu kolmandasse kaitsekategooriasse. «Neid helerohelisi tegelasi on kihvt jälgida: lauldes lükkavad nad kurgu alt pauna välja,» kirjeldab aednik.

Suurepärase auraga paik

«Tere, kass! Kust tuled? Kas ja hilt jälle?» kõnetab perenaine ajakirjanikke uudistama asunud kõutsihakatist.

«Mullu kevadel võtsime endale kaks kassivenda, kelle nimetasime Trilliks ja Trulliks. Paraku leidsime Trulli sügisel tiigist uppunult,» räägib perenaine. «Trill on aga virk hiirepüüdja.»

Nii nagu perenaine, näikse tema kasski olevat lillegurmaan. Ikka ja jälle nuhutab ta neid ning teeb nende keskel peadpöörta-

vaid hüppeid, sundides perenaise ennast manitsema.

Kaevandi maja ostsid Anu ja Urmas Nurmsalu 1995. aastal. Kohe algul tundus, et sellel kohal on suurepärase aura, ja hiljem on see saanud kinnitust. Tõsi, ajalugu on hoonel üsna kirju. Kunagi oli seal kolhoosi kontor, siis lasteaed ja seejärel mitu korterit, millest vooris läbi palju peresid.

«Kui meie siia tulime, oli maja räämas ja ümbruskond lagastatud — prügi oli lihtsalt õue visatud. Esimesed kolm aastat aina koristasime ja koristasime,» meenutab Anu Nurmsalu.

Nii muutus Kaevandi pererahva hoolet aastastalt aina kaunimaks, sest maast madalast lillede vastu kirge tundnud perenaine asus seal oma loovust rakendama. Omal ajal ta Rāpinasse õppima ei pääsenud ning hakkas leiba teenima hoopis loomakasvatjana. Koduski olid tal lehmad, pullid ja sead. Samuti töötas ta postiljonina ja pidas postkontori juhataja ametit.

«Unistasin alati oma lillepoest, aga selleni jõudmiseks kulub palju aega. Hobiga tegeldes kogusin koduaeda hästi palju lilleid ning viimaks lausus abikaasa, et võiksin muutuda asjalikumaks ja tasuta jagamise asemel neid hoopis müüma hakata,» jutustab Anu Nurmsalu.

Nii asutaski ta kuus aastat tagasi lillekasvatuse ja müügiga tegeleva Kaevandi osaiingu. Abikaasa Urmas omakorda on füüsilisest isikust ettevõtja, kes peab 180 hektaril põldu, kasvates põhiliselt teravilja.

Talulilled on popid

«Praegu lähevad rahvale rohkem peale vanad tuntud talulilled. Haljastajadki tahavad saada

lihtsamalt hooldatavaid, vastupidavaid ja kindlaid taimi. Talulill ongi ju kõike seda — ega taluperenaisel olnud siis iga päev mahti mööda peenraid käia,» kõneleb Anu Nurmsalu, kuid lisab, et päris hooldusvabu peenraid siiski pole.

«Kõige suurem mood on praegu floksid. Uusi sorte töin näiteks Peterburi näituselt. Venemaal on viimasel ajal aretatud väga uhkeid, näiteks suitsuse tooniga flokse. Uued sordid on madalamad ning suurte tihedate õisikutega,» jutustab Anu Nurmsalu.

Mitmendat aastat on tema sõnul väga nõutud ka pojengid ning paari viimase aasta moelilled on siilkübarad ja hostad.

Seni põhiliselt laatadel püsililli müünud Nurmsalu loodab edaspidi rahvast koju ostma meelitada. «Müügiplats on valmimas, samuti kavandan mitmesuguseid aiandusüritusi. Laadal käimine iseenesest on ju tore ja müüa meeldib mulle väga, aga füüsiliselt on see kurnav,» põhjendab ta.

Aednik loodab, et külastajatel on ehk ühtlasi huvitav jälgida tema aia maastikumuutusi, taimekooslusi ning uute sortide käitumist kollektsioonipenardes.

Talus on ka kümme mesitaru ja aias pesitseb mitut liiki linde. Talviti käivad kitsed pahandust tegemas. Nende vastu aeda ehitada ei ole perenaisel aga mõttessegi tulnud, sest tema eelistab aia asemel põlispuud. «Need pakuvad päikese- ja tuulekaitset ning tekitavad inspiratsiooni.»

Kõrge kuuseheki varjust metsmaasikaid otsima asudes mainib perenaine, et sealsamas muruplatsil on sügisei ohtralt kuuseriisikaid.

Taas jutuga lillede juurde naastes märgib Anu Nurmsalu,

et lilled kasvavad kõige paremini siis, kui nende eest hoolitseb hea tujuga.

«Mulle on õeldud, et olen hea käe ja erilise energiaga inimene. Võhma lillepäevadel olid näitusel taimedel juures vaid numbrid, aga tuntud iirisekasvataja Elle Ahse ütles, et tunneb mu taimed ilma nimetagi alati ära,» räägib ta.

Aednik lisab, et tegelikult ei ole ta eriline lillede nunnutaja. «Kui mõni taim ei ole minu aias kahel korral edenenud tahtnud, siis loobun, tunnistades, et ta ei ole järelikult minu. Näiteks veigela on väga kaunilt õitsev pöösas, aga minu juures ei kasvanud.»

Unistab tulbipuust

Järgmisena katsetab Nurmsalu oma aias tulbipuud. «Mu sugulasel Tartus on kaheksa meetri kõrgune tulbipuu. See on hästi võimas,» lausub ta.

Peale kõige muu püüab Anu Nurmsalu olla oma lastele eeskujulik ema. Poeg Alo lõpetab põhikooli ja tütar Laura gümnaasiumi. Mõlemad on kõvad käed vibuspordis. Lauralt loodetakse lausa 2016. aastal Rio de Janeiro olümpiale jõudmist. Et ruumi on kodus lähedalt, on harjutamiseks märklaudki üles seatud.

Võhma aiandusseltsi Kanarbik eestvedaja Riho Terase ütlust mööda on Anu Nurmsalu tragi ja rõõsameelne naine, kelle seltskonda naudivad nii inimesed kui taimed. «Eks just naer ole see, mis paneb Anu käes kasvama ka kõige hullema rondi. Tema aianduslikke oskusi ja julgust näitab Võhma lillepäeva võidutaim, kuldking «Pixi». Kuldkinga kasvatamine on keeruline, potti panek aga suisa julgustikk.»

Kuldking *Cypripedium* «Pixi», mis Võhma lillepäeval võitjaks kuulutati, on praeguseks juba pisut närtsinud.

Kass Trill on isehakanud lillehuviline.

Vihma järel mõjub pojengiõis kunstiteosena.

Anu Nurmsalu võib olla uhke oma varjuaia üle: pikuti pooleks saetud puutüvedega ääristatud ja kooretükkidega multšitud peenrad on avarad ja erilised.

VABA AEG

Toimetaja AIVAR AOTÄHT, 433 0085, sakala@ajaleht.ee
Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalakirjastus.ee

ÜRITUSED

Viljandi metsaklubi koosviibimine on 28. juunil kell 13. Külla tuleb riigikogu liige Helmen Kütt koos külalisega. Kaasa võtta küsimused ja hea tuju. Eha tänav 4, Viljandi.

Fellini toiduklubis 28. juunil kell 19 Miku Vegan Kohvik. Loeng ja maitseelamused vegan-toidu maailmast. Osavõtt 15 €. Lisainfo ja broneerimine e-posti aadressil info@kohvikfellin.ee või telefonil 435 9795.

Karksi-Nuia aianduse ja mesinduse selts korraldab mesinike ja asjahuviliste järjekordse õppepäeva «Emade kasvatus» 29. juunil kell 10 Polli-Järve talu mesilas.

Karksi valla kultuurikeskus korraldab 29. juunil kell 17 Eesti valdade suvemängud. Peetakse mälumäng ning kell 21 esinevad ansambli C-Duur ja Udo bänd.

Eesti psoriaasiliit korraldab 29. ja 30. juunil Viljandimaal Ramsi külas Kivi turismitalus suvekooli teemal «Noored ja psoriaas». Osavõtt tasuta on 26 €. Lisainfo www.epsol.ee/?doc=15.

NÄITUSED

Viljandi linnagaleriis (raamatukogu III korrus) avatakse homme, 27. juunil kell 17 Kaupo Kikkase fotoinstallatsioon «Kae-vurid». Väljapanek jääb avatuks 27. juulini.

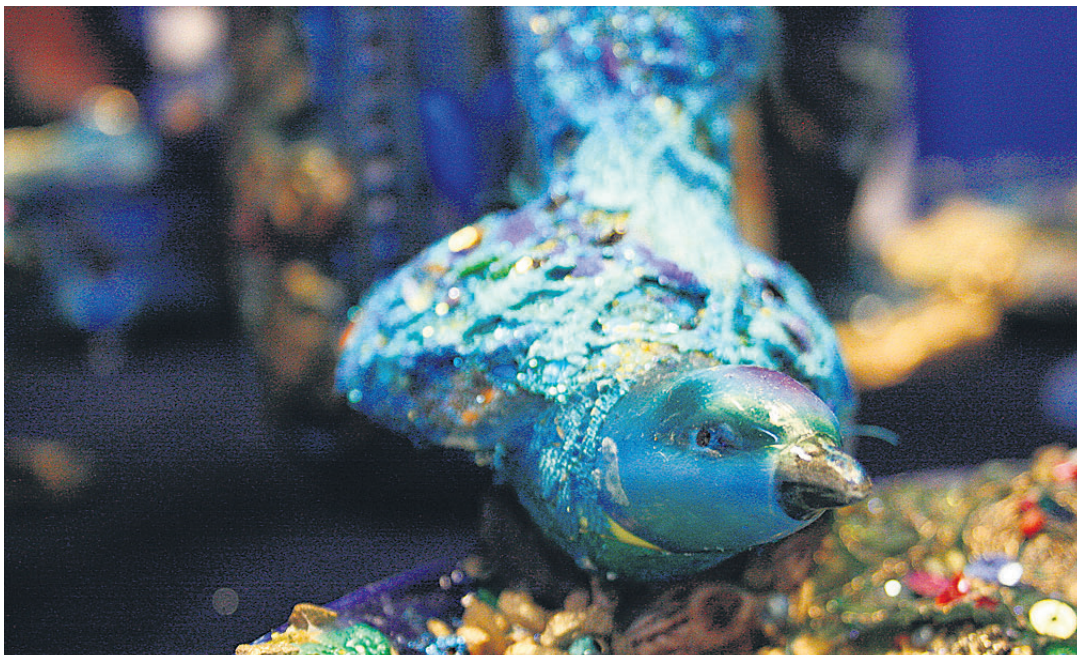
Sakala keskuses avatakse homme, 27. juunil kell 16 Siim Tederi fotonäitus. Väljapanek jääb avatuks 20. juulini.

Sakala keskuses on 30. juunini fotonäitus «Viimse reliikvia» viimne võttepäev». Tallinna tänav 5, Viljandi.

Karksi valla kultuurikeskuses on 1. juulini Karksi noortekeskuse loovusringi Susher-Vusher näitus ning esimese ja teise korruse fuajees «Loodusfoto 2011».

Tarvatu raamatukogus on 5. juulini Tarvatu muusika- ja kunstikooli juubelinäitus. Seda saab vaadata raamatukogu lahtioleku ajal. Tel 436 6262.

Kondase keskuses näeb 7. juulini Emma Leppermann studio väljapanekut «Õõviul», 14. juulini Kai Kiudsoo-Värvi klaasinäitust «Taevased ja maised asjad II», 26. augustini «Meisterfotograaf Jaan Riet. Inimesed ja paigad stereofotodel 1902–1935», 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assamblee näitust «Sinine, valge, punane» ja 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaarre maale müstilistest olevustest «Õised olevused». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maali looming Viljandi muuseumi ko-

Kondase keskuses on vaadata kollaaži- ja assamblee näitus «Sinine, valge, punane».

ANNA AURELIA MINEV

gust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Viljandi muuseumi näitusetoas on 11. augustini 1970. aastate laste elu kajastav näitus «Lapse põli». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetmärgid». Näitus annab ülevaate

Eesti riiklike teenetmärkide ajaloost ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele ka Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloomuuseumi materjale. Näituse on koostanud Lea Hein ja kujundanud Tiit Laur. Raamatukogu on avatud E, K, N, R kella 10–17 ja T kella

12–19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas II-matari tänav 3-a Valev Seina maalinäitus «Jaanist mihklipäevani». Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevalised on Manivald, Vanevald, Vane, Vaane, Vaano ja Vaino.

KOHAL UUS JA ÜLIVÕIMAS

ISUZU D-MAX

SPACE CAB • DOUBLE CAB

Mugavam, ruumikam ja kasutajasõbralikum

14 cm pikem ja 7 cm laiem kast

Rikkalik põhivarustus

VEO AUTO DNA

Uus võimas 2,5 l topeltturboga diiselmootor

6 turvatatja ning ESP

ISUZU D-MAX ON UUENENUD!

Sujuvad vormid, suurem veokast, paranenud turvalisus, mugavam kabiin, rikkalik standardvarustus, võimsam, ent samas ökonoomsem mootor, uued käigukastid: 6-käiguline manuaal- ja 5-käiguline automaatkäigukast... D-Maxi juures on näha Isuzu 90-aastane tarbeautode tootmise kogemus.

Uut D-Maxi on testitud kõlvõimalikes tingimustes. Enam kui 4 miljoni testkilomeetri järel on paranenud vastupidavus, usaldusväärsus ja kasutusmugavus. Lõpptulemuseks on rasketehnika DNA-ga pikap – Isuzu D-Max.

Isuzu D-Max Space Cab hind al 24 990 €, **soodushind 23 990 €**
Isuzu D-Max Double Cab hind al 28 990 €, **soodushind 26 990 €**

Keskmine kütusekulu 7,4 l/100 km, CO₂ heide 194 g/km

D-Max Space Cab mudelil on mõlemal küljel praktilised keskmise pilaarta eestavanevad tagakused.

SILLER AUTO

Siller Auto OÜ | Suur-Kaare t 69, Viljandi | Tel 444 8866 | E-post sillerauto@sillerauto.ee

UUSMAA
KINNISVARABÜROO

Privaatne talukoht Suure-Jaani vallas Karjasoo külas.
Hind: 18 000 €
Kruut 6,6 ha, saunamaja 32,7 m²
Ruth Karma: 5567 7491

Avar korter Suure-Jaanis Tallinna tänaval.
Hind: 11 000 €
2 tuba, üldp 50,4 m², II korrus
Energiamärgis puudub.
Mari Lember: 524 6643

Heas korras maja ärihooneks või elamuks Kauba tänaval.
Hind: 200 000 €
Kruut 386 m², üldp 356,8 m², 2 korrust, 12 tuba. Energiamärgis puudub.
Reet Raudsepp: 509 0408

Elamu kõrvalhoonetega Võhmas Lille t 4.
Hind: 15 000 €
4 tuba, üldp 101,4 m², kruut 1187 m²
Energiamärgis puudub.
Li Otsing: 526 3317

Hubane korter Pärsti vallas Ramsil Loodi tee 21.
Hind: 21 500 €
4 tuba, rõdu, üldp 76,7 m², III k
Energiamärgis F.
Malle Allese: 520 5544

MALLE ALLESE
Nooremaakler
520 5544
435 1361
Meid kliendid soovivad

Ilus suvilakruut Pärsti vallas Rahetsemal.
Uus hind: 17 500 €
2 tuba, üldp 40,9 m², kruut 3100 m², Loodi oja kaldal
Malle Allese: 520 5544

Kena elamu Viiratsi vallas Mähmal.
Hind: 33 000 €
Kruut 1496 m², üldp 120 m², saun, garaaž
Malle Allese: 520 5544

Põnev korter Paistus.
Hind: 19 500 €
3 tuba, rõdu, saun keldrikorral, üldp 77,2 m², I k
Energiamärgis puudub.
Malle Allese: 520 5544

Anda üürile äripind Tallinna t 45.
Üldp 327 m², II korrus
Reet Raudsepp: 509 0408

UUS MAA VILJANDI BÜROO

LOSSI 22, III KORRUS, VILJANDI
+372 43 51 361
VILJANDI@UUSMAA.EE

Tõrva Maxima
kutsub tööle

KASSAPIDAJAID-MÜÜJAJAID

personal@maxima.ee
tel 602 3116

MAXIMA
Meil on tulevikku!

SPORT

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, marko.suurmagi@ajaleht.ee

25

Nädalavahetusel liri-
maal Dublinis asetleid-
nud Euroopa võistkond-
likel kergejõustiku võist-
lustel kogusid viljandla-
sed Eesti koondisele 25
punkti.

Tüli tekitanud neljapaat üllatas kolmanda kohaga

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

Eesti uue koosseisu-
ga paaris aeruline nelja-
paat üllatas kaasa elajaid
Londoni lähistel Eton
Dorney olümpiakana-
lil peetud maailmakari-
kasarja teisel etapil kol-
manda kohaga.

See oli Kaspar Taimsoo ettepa-
nekuuloodud ja tippsõudjate
hulgas eriarvamusi tekitanud
paadkonnale koosseisus Allar
Raja, Sten-Erik Anderson ning
viljandlased Kaspar Taimsoo
ja Kaur Kuslap esimene suur
jõuproov. Poodiumikoha teeni-
sid nad ajaga 5.44,17.

Kaur Kuslapile oli see üld-
se esimene auhinnakoht maa-
ilmakarikavõistlustel. «Eks see
olnud veidi harjumatu tunne.
Ega seda oskagi kirjeldada.
Selline kergendus ja rõõm
üheskoos,» lausus ta.

Enne võistlust Kuslapil en-
da sõnul erilist närvi sees ei ol-
nud ja poodiumikohast ta ei
mõeldud. «Mingit kartust ei ol-
nud. Oli see tavaline võistlus-
ärevus. Eesmärk oli pääseda fi-
naali.»

Trennis oli meestel Kusla-
pi jutu järgi hea tunne ja võist-
lema läksid nad enesekindlalt.
«Aimasime head, kuid medalit
prognoosida oli raske — oleme
ju vähe koos olnud ja pole tule-
misi, millega võrrelda.»

Suurt rolli mängis Kuslapi
hinnangul paadkonna hea
klapp, aga kindlasti oli neil ka
omajagu õnne. Kahte uue paat-
konna liiget Allar Rajat ja Kas-

par Taimsood aitas kogemuste-
pagas.

Kuslapi sõnul läks võistlus-
tel kõik üle ootuste hästi, kuid
paljutki on vaja veel õppida.
«Kindlasti peab harjutama
pingeolukorras ja väsimuse
pealt võistlemist,» rääkis ta.

Ka Kaspar Taimsoo nentis,
et võistluseelsed treeningud
läksid väga hästi, ent nii head
tulemust ei osanud nad ooda-
ta. «Et koostöö nii kiiresti suju-
ma hakkas ja esimese korraga
nii hea tulemus tuli, on muidu-
gi positiivne.»

Taimsoo arvates on vara-
sem koostöö paadkonna liik-
metele ainult kasuks tulnud.
«Kaur Kuslap ja Sten-Erik
Anderson on ennegi koos võis-
telnud ning mõlemad on ka
Matti Killingu käe all treeni-
nud. Seega on nad sama käega
vormitud ja mõnevõrra sarna-
sed,» kõneles ta ning lisas, et
noored on teistele teotahet li-
sanud.

Nagu Kuslap, tõdes ka
Taimsoo, et seda, mida lihvima
peab, on veel küll. «Üldpilt on
paigas. Küll aga peab tegema
palju tehnilist tööd. Lisaks pea-
me vaatama, et jõuvarud otsa
ei saaks.»

Järgmised võistlused on
Kaspar Taimsool kavas reedel.
«Sõidan Leedus Trakais koos
Allar Rajaga kahepaadis ning
pühapäeval sõidame kõik koos
jälle neljapaadis,» andis ta tea-
da.

Suurbritannias peetud
maailmakarikavõistluste eta-
pil võitis ajaga 5.37,34 võidu
Londoni olümpiamängude hõ-
be Horvaatia. Ajaga 5.40,84 üle-
tasid eestlaste ees finišijoone
sakslased.

Kaur Kuslap, Allar Raja, Sten-Erik Anderson ja Kaspar Taimsoo maa-
ilmakarika 2. etapi poodiumil
FRED KILLING

Staieri jooksul läbiti Viljandi staadionil 3000 meetrit

Vastupidavusklubi Staieri
seeriavõistluse kuuluv 3000
meetri jooksu võitis nädal taga-
si Ülari Kais.

Kais läbis distantsi ajaga
8.51,2 ning edestas teise koha
saanud Heinar Vainet pisut vä-
hem kui 20 sekundiga. Vaine
aeg oli 9.09,8. Kolmanda koha
jooksis välja Andi Linn ajaga
9.49,4.

Meeste arvestuses lõpetas
distantsi 21 sportlast.

Naiste jooksu võitis 13-aas-
tane Rebeca Lotta Aasmäe aja-
ga 12.01,8, edestades 11-aastast
Anette Hantsonit peaaegu
poolteise minutiga. Kolmanda
koha sai ajaga 14.01,7 Piret
Hirv.

Naiste jooksul osales kuus
sportlast. («Sakala»)

Rasketes ilmaoludes võistelnud Risto Mätas sai kolmanda koha.

ELMO RIIG

KERGEJÕUSTIK

Neli viljandlast teenisid lirimaaal koondisele punkte

LAURA KALAM
sakala@ajaleht.ee

lirimaa pealinnas Dub-
linis peetud Euroo-
pa võistkondlike kerge-
jõustiku meistrivõistlus-
te esiliigas teenis nel-
jast viljandlasest Eesti
koondisele kõige enam
punkte odaviskaja Ris-
to Mätas.

Parimal katsel sai Mätas kir-
ja 76.49 ja pälvis kolmanda ko-
ha, mille eest tuli koondise ar-
vele kümme punkti.

Mätase enda sõnul jäi tule-
lemus kehvas, kuid koht oli
hea. «Tulemusega ei saa kui-
dagi rahule jääda,» rääkis ta.
«Ilmaolude tõttu oli aga kõigil
raske ja see kajastus ka tule-
mustes.»

Odaviskevõistlust segas
tugev tuul. «Tuule kiirus oli
kümme meetrit sekundis ja
see puhus vasakult küljelt,»
kõneles Mätas. «Viimase viie
aasta jooksul polegi ma nii
rasketes tingimustes võistel-
nud.»

Mätase jutu järgi oli võist-
luse peamine eesmärk koon-
disele punkte teenida. «Kõige
olulisem on see, et Eesti koon-

dis jäi esiliigasse püsima,» rõ-
hutas ta.

Ainsa viljandlannana oli
võistlustules vasaraheitja Ka-
ti Ojaloo. Parimal katsel sai ta
tulemuseks 53.74. Sellega oli
ta üheksas ja teenis koondise-
le neli punkti.

Ojaloo jäi oma võistlusega
väga rahule. «Heitsin 54 meet-
ri lähedale, see täitis enne
võistlust seatud eesmärgid,»
ütles ta. «Et tegemist oli minu
esimese suure võistlusega, oli
ikka närvi sees. Kõik konku-
rendid olid väga tugevad, nii
et tuli mõelda ainult oma tule-
musele.»

Ojalood ilm ei seganud,
sest tema võistluse ajal vihma
ei sadanud. «Tegelikult oleks
vihm isegi kasuks tulnud, sest
ring oli liialt kare,» nentis ta.
Seitse punkti teenis koon-
dise kontole vasaraheitja
Martin Lehemets, kelle pari-
maks tulemuseks mõõdeti
63.97 ja kes oli kokkuvõttes
kuues.

Rauno Künnapuu oli 4 x
400 meetri teatejooksus esi-
meses vahetuses. Kokkuvõttes
sai teatemeeskond viienda
koha ja neli punkti.

«Ilm mõjutas tulemust vä-
ga palju,» tõdes ka Künnapuu.
«Vihma meie jooksu ajal ei sa-
danud, aga oli pilves ja külm.»

KOONDIS

Eesti koondises
võistelnud Viljandi-
maa kergejõustikla-
sed

- Risto Mätas — oda-
viskes 3. koht
- Rauno Künnapuu —
400 meetri teatejook-
sus 5. koht
- Kati Ojaloo — vasara-
heites 9. koht
- Martin Lehemets —
vasaraheites 6. koht

Allikas: European Athletics

Enne võistlust oli Künna-
puu endale eesmärgiks sead-
nud oma vahetuse ajal ees-
pool olla ja see läks ka korda:
ta andis teatepulga edasi nel-
jandana.

Tihedas konkrentsis õn-
nestus Eesti koondisel kahe-
päevase võistluse tulemusena
esiliigasse püsima jääda. Kok-
kuvõttes kogus ta 211 punkti
ja sai 10. koha.

Eesti edestas liigast välja
kukkunud Bulgaariat ja Šveit-
sit. Liiga võitis 351,5 punkti
kogunud Tšehhi.

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post sakala@ajaleht.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklaam@sakalakirjastus.ee
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Siim Piirak (uudised) 433 0084
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig,
Marko Saarm 433 0057
Korrektorid Kadri Soon,
Ülle Mallmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Kujundus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Kujundaja Imbi Padrik 433 0081
Kujundaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektor Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9—17, lõuna kella 13—13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
«Sakala» ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetuse käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes «Sakala» avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutsee-
rimine, levitamine ning edastamine
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8745

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
voite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eal.ee või telefon 646 3363.

Reedel sündis Viljan-
dis tüdruk, laupäeval
kaks poissi,
esmaspäeval poiss
ning pühapäeval ei
sündinud ühtegi last.

30 AASTA EEST

«Tee Kommunismile»,
21. VI 1983

Kevadel tuleb supeldes eri-
ti ettevaatlik olla. Suplema
sohib minna siis, kui vee-
sooja on 17–18, õhusooja 20–
23 kraadi. Esimesed suplu-
sed olgu lühikesed, piisab
3–5 minutist. Õigesti tee-
see, kes ujub piki kallast
või siis sügavamast kohast
kalda poole. Uppumisohtu
sattudes ei tohi kaotada
pead, hakata rabelema ja
püüda püstiasendit võtta.
Kõige tähtsam on endale si-
sendada, et jõudu jätkub.

HEA HINNAGA AIA- JA METSATEHNIKA.

Tule ja küsi pühadejärgset soodustust!

Puidu t 17, Viljandi, tel 435 5328, www.stokker.com
Oleme avatud E-R kl 8-18, L kl 9-15.

KINNISVARA

Müüa 1-toal korter Männimäel. Tel 5688 6800.

Müüa maja Abjas Aia t 15, uus hind 17 500 €, andmed ja fotod www.city24.ee. Tel 501 1966.

Soovin üürida 1-toalise korteri otse omanikult. Tel 5190 5105.

EESTI PLAST

vajab

VEOTEENUST

kaks korda nädalas
Viljandi–Maardu suunal.
Nõutav tagaluuktootukiga auto.

Tel 520 1824.

Carstopis kliimahooldus 45 €.

Ehitus- ja remonditööd. Tel 5377 2246.

Ehitus ja remont. Tel 521 7760.

Haljastustööd, tänavakivide paigaldamine, piirdeaiad. Tel 506 5614.

Kaardid ennustavad, h 1,09 €/min. Tel 900 1727.

Kaardimoor, h 1 €/min. Tel 900 2202.

Kaevetööd ja planeerimine miniekskavaatoriga. Tel 518 2573.

Katuste ja fassaadide ehitus, üldehitus ja remont. Tel 5387 7119.

Puit- ja krohvmaajade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

OÜ Viljandi Pant

OSTAME

JA VÕTAME PANTI

KULDA 585°

PARIMA HINNAGA!

E-R 9.30-17
LÕUNA 13-13.30, L 10-15
TARTU TN 1B
TEL 433 3666, 5632 6456

Raamatupidamisteenus. Tel 5330 9119.

Saksa takso 1316.

Tantsumuusika ühemehebändilt igale eale. Tel 514 9885.

Teras- ja tuletõkkeuste valmistamine. Rauduks OÜ tel 510 9183, www.rauduks.eu, e-post rauduks@rauduks.eu.

Trimmerdamine, võsalõikus. Tel 5192 8788.

Veo- ja kaevetööd. Killustik, liiv, kruus, muld. Tel 513 5462.

Värvavad, trepid, piirded. Tel 517 5265.

TÖÖ

Vajatakse keevitajat. Tel 517 5265.

Ravimtaimede korjamine. Tel 510 6193.

SOOJUSPUMBAD

- SOOJUSPUMBAD - /õhk-õhk/ - /õhk-vesi/ - maa - KONDITSIONEERID - tava ja disain - PÕRANDAKÜTE - RADIAATORKÜTE - KESKUSTOLMUIMEJAD - VENTILATSIOONISEADMED - ÕHUNIISUTID - ÕHUKUIVATID - ÕHUPUHASTID - ÕHUIONISAATORID

VILJANDIS Leola t 53, Home Gallery II korrus
T–R 10–17.30.
Tel 433 8332, 5348 7803, siiri.parn@abckliima.ee

OST

Autoromude ost, äravedu, registrist kustutamine. Tel 5870 6737.

Metsakinnistute ja raide ost

(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpo- teegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.

Tel 510 3681, andrus@grundar.ee
faks 447 0525, Lille 4, Pärnu

SÕIDUKID

Ostame 1990.—2008. a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

MUUD

Alkoholisõltuvuse ravi (98%) hii-na prof Ly Chini meetodil. ESRÜ Lootus Tartus. Tel 505 8379.

Haagissuvila paikseks kasutuseks. Tel 514 9879.

Otsin reisikaaslast-reisisaatjat. Tel 5384 5819.

PÕLLUNDUS

Ostan kasutatud ruloonipressi. Kiire! Tel 5872 4820.

METSAMATERJAL

Metsä Forest Eesti AS ostab kasvavat metsa, metsamaad, palke, paberipuid, küttepuitu ja võsaraiejäätmeid. Tel 511 8671, 509 0200.

Südamlik kaastunne Tiia Metsvahi-le abikaasa

ALDO METSVAHI

kaotuse puhul.

Töökaaslased
Viljandi Rimi Hüpermarketist

Jäid tühjaks koduüü ja kodumaja, veel kaua heliseb seal mälestuste kaja.

Sügav kaastunne omastele kallile

ALDO METSVAHI

surma puhul.

Toni vanemad ja vennad

Kallid Tiia, Külliki ja Kermo!
Oleme teiega, kui saadate viimsele teele meie kõigile kallile

ALDO METSVAHI

Ragnar perega

Südamlik kaastunne omastele

ALDO METSVAHI

kaotuse puhul.

Virve, Tiia, Marje ja Eero perelega

Südamlik kaastunne omastele

ALDO METSVAHI

kaotuse puhul.

Mälestame toredat majanaabrit

VIKTOR PROOZI

Avaldame kaastunnet omastele.

Mustla perearstikeskuse töötajad

OST

Autoromude ost, äravedu, registrist kustutamine. Tel 5870 6737.

Metsakinnistute ja raide ost

(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpo- teegiga koormatud metsakinnistud).
Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel.

Tel 510 3681, andrus@grundar.ee
faks 447 0525, Lille 4, Pärnu

Ostan mesilassülemeid. Tel 5619 6730.

Ostan vanu katalüsaatoreid. Tel 504 4777, www.remetal.ee.

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad, ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

MÜÜK

Haavaklotsid 60 l võrgus, 1 € võrk. Tel 5679 7034.

Halupuud ja kaseklotsid võrgus. Tel 5637 3783.

Kasevihad. Tel 5678 6162.

Kasevihad. Tel 5699 3245.

Kuiv 30 cm lepp ja saar. Tel 505 0522.

Kuiv 50 cm kask. Müün koguseid alates 1,5 rm. Tel 505 9092.

Küttepuid. Tel 5345 2943.

Lõhutud küttepuid Karksi-Nuia piirkonnas. Tel 5300 2010.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Sae- ja hõvelmaterjal. Tel 5348 0984.

Soe suvetuul võttis sul käest, viis sinna, kust tagasi ei tulda.

Lahkus meie kallist

TOIVO JAANSOO

21. VIII 1937 — 23. VI 2013

Leinavad lesk, tütar ja poeg perelega.

Ärasaatmine 28. juunil kell 14 Riia mnt kabelist samale kalmistule.

Koos me käinud lapsepõlveradu, õnne juurde otsinud teed. Nüüd sa vaikselt igavikku astud, mälestused — meile jäänud need.

Kallist venda ja onu

Südamlik kaastunne omastele

TOIVO JAANSOOD

mälestavad sügavas leinas Helju ja Uudo.

Avaldame kaastunnet lähedastele

TOIVO JAANSOO

kaotuse puhul.

Vello ja Endla

Kallis ema

SILVIA JAKOBSON!

Rohkesti õnne, lõbusat meelt, tuul puhugu pilved eluteelt!

Õnnitlused juubeliks. 65

Lapsed perelega

Pakitud kütteklotsid ja kamina- puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alu- sel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Parim valik saematerjali Viljandi- maal. OÜ Rovex, Pärnu mnt 37, Viljandi. Tel 520 4487.

Saunavihad. Tel 5458 3370.

TEATED

Kreisilinnapäev 13. juulil kell 10—16 Paide keskväljakul. Kauplejate registreerimine www.paidekultuurikeskus.ee või tel 384 9130.

Viljandi Linnavalitsuse 17. juuni 2013 korraldusega nr 422 alga- tati kruntide Planeedi tänav 1 (k a t a s t r i t u n n u s 89718:001:0021, pindala 39 640 m², maakasutuse siht- otstarve üldkasutatav maa) ja Piiri tänav 1 (katastritunnus 89718:001:0420, pindala 1497 m², maakasutuse sihtots- tarve elamumaa) detailplanee- ring. Detailplaneeringu koosta- mise eesmärgid on: 1) määrata ala krundijaotus ning ehitusõi- gus ärimaa ja tootmismaa krunti- dele; 2) planeerida Piiri põigu ja Piiri tänavaga külgnevale ca 1750 m² pindalaga nurgakrun- diile krematoorium.

Avaldame kaastunnet omastele

TOIVO JAANSOO

kaotuse puhul.

Perekond Birnbaum

Südamlik kaastunne Toomasele perega kallile isa

TOIVO JAANSOO

kaotuse puhul.

Reet, Jüri, Tauno ja Anne

Avaldame sügavat kaastunnet Heljule venna

TOIVO JAANSOO

kaotuse puhul.

Lii, Taimi pere, Margus, Heli, Virve, Jaan ja Marju-Liis

Südamlik kaastunne Sigridile armsa isa

LEMBIT PALDRA

kaotuse puhul.

Klassikaaslased keskkooli päevilt

Avaldame siirast kaastunnet Helle Paldrale abikaasa

LEMBIT PALDRA

kaotuse puhul.

Aza ja Paul, Tamaara ja Avo

Mahe Pagar OÜ

Omaküpsetatud pagari- ja kondiitritooteid, kuumad joogid.

Soojad leivad, sepidud iga päev alates kella 11.

Tellimisel kringlid ja tordid.

Avatud E-R 7.30-18, L 7.30-15, Leola t 15, tel 506 7345, 433 3637.

Maiste talu aiandis Pärnu maan- teel linna piiril on müügil suur valik õitsvaid suvelilli ja lille- ampleid ning värsked maasikad.

Kolga-Jaani vallavalikogu 21. juuni 2013. a otsusega nr 118 võeti vastu Kolga-Jaani vallas Vaibla külas asuva Sirje kinnis- tu (planeeringuala suurus ca 0,33 ha) detailplaneering. Planeeringuga saab tutvuda 8.— 21. juulini tööpäeviti vallamajas vallavanema kabinetis ja valla veebilehel kolga-jaani.kovtp.ee/et/detailplaneeringud. Planee- ringu avalik arutelu on 22. juu- lil kell 16 Kolga-Jaani vallama- jas. Planeeringu peamine ees- märk on ehitusõiguse määrami- ne abihoonete ehitamiseks ole- masolevale õuemaale ning hoo- nestusala määramine sadama- hoonetele. Planeeringuga antakse lahendus haljastusele, heakor- rale, juurdepääsuteedele ja teh- novõrkudele. Planeering on koostatud kooskõlas valla üld- planeeringuga.

Viljandi Linnavalitsuse 17. juuni 2013 korraldusega nr 423 keh- testati Viljandis krundi Metsküla tee 8 detailplaneering.

KAOTATUD

Pühapäeval Mustlas kaotatud punases vutlaris Nokia telefon. Tel 5345 1568.

Kõikjal jälgi su töödest ja tegudest, mida loonud sa aastate reas. Elad edasi meeltes ja mõtetes, elad edasi omaste seas.

Lahkus meie kallist poeg, abikaasa, isa, vanaisa ja äi

ALDO METSVAHI

2. II 1961 — 22. VI 2013

Leinavad omaksed.

Ärasaatmine esmaspäeval, 1. juulil kell 13 kodust Metsakalmistule.

Aeg meid kord igavikku kannab, ei ole keegi kaitstud lõpu eest. Su minek meile kaua tunda annab, hell mälestus jääb kestma südames.

Avaldame kaastunnet Lainele, Tiiale, Kermole ja Küllikile pere- dega armsa poja, abikaasa, isa ja vanaisa

ALDO METSVAHI

kaotuse puhul.

AS-i Ekseko transpordiosakond

Ka lühikeses elus peitub suure ehtsus, ta suurus pole aastates, vaid tehtus.

Mälestame kurbusega kallist onu

ALDO METSVAHIT

Marko perega ja Leili

Sellest, kelle aeg su kõrvalt viis, on taevast saanud sinu kaitseingel, ta on su kõrval alati, ka siis, kui headus silitab, kui õelus salvas.

Ta ikka valvas.

Avaldame kaastunnet Kermole, Tiiale, Küllikile ja lähedastele

ALDO METSVAHI

kaotuse puhul.

Mälestades Andero ja Viktoria

Mälestame töökaaslast

ALDO METSVAHIT

ja avaldame siirast kaastunnet lähedastele.

AS Ekseko

Mälestame

ALDO METSVAHIT

Endised töökaaslased AS-ist Vennad-Dahl

Täiuslik Sobivus

Varuosad Jaapani ja Korea autodele.

Japanparts
Sinu professionaalne partner

UNISTARI ÄRIMAJA, Tallinn t 86, Viljandi
Tel 434 2411, 434 2410, 510 3031 • E-post viljandi@taket.ee
Kauplus avatud E-R 9-18

www.japanparts.ee

Puitpaneelmajad Palkmajad Aiamajad

AS Ritsu on Sinu usaldusväärne partner
kvaliteetse unistuste kodu ehitamisel
Vaata standardprojekte www.ritsu.ee

ritsu® Kvaliteet aastast 1991

AS Ritsu
Tel 372 766 1707
Faks 372 766 1220
E-mail: ritsu@ritsu.ee
www.ritsu.ee

LAENUD TAGATISEGA JA ILMA

Trimo Investments –
kiire ja lihtne asjaajamine!
Helista TASUTA telefonil
800 2424.

Tähelepanu! Tegemist on finantsteenuse reklaamiga.
Tutvu tingimustega ja konsulteerige tasuta tel 800 2424.
Krediidikulukuse määra näide: 5000 € / 60 kuud – 47%.

RAMSI TURVAS

AS Ramsi Turvas võtab
hooajaks Napsi rappa tööle
**TRAKTORISTI-
RABATÖÖLISE.**
Nõutav R-kategooria juhiluba.

Tel 5330 1278,
e-post eiko@ramsiturvas.ee

INSTRU REMONDIMÜÜK

**Juulikuus uuendame
oma Viljandi kauplust.
Enne remonti kogu kaup**

-50%

V. a kontaktläätсед ja
Polaroid päikesepriidid -30%

instrumentarium

VILJANDI
Centrum, tel 435 1163
www.instru.ee

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

Uus ŠKODA Octavia
1,2 TSI Active Plus 15 680 €
Suurem, ökonoomsem ja turvalisem kui kunagi varem!

Ootame proovisõidule! Autovahetusel ostame tagasi Teie olemasoleva sõiduki.

86 hj bensiinimootor, 5-k. manuaal, pagasiruumi maht 590 - 1580 l. Kuumakse 178 €

Hinnas 15 680 € sisaldub: tehase alarm • elektrooniline juhitavuskontroll ESC • 7 turvatatja • soojendusega klaasipesuri düüsid • ISOFIX lapseistme kinnitusaasad • nelja kodaraga nahkkattega tool • elektrilised küljepeeglid • elektrilised aknatõstukid ees • esiistmete soojendus • pardakompuuter • püsikiirushoidik • kiirus-tundlik roolivõimendi • konditsioneer • CD/MP3 raadio ja 8 kõlarit • 16" valveljed
... ja palju muud!

Autoliisingu krediidikulukuse määr on 2,67% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 15 680 € (sisaldab käibemaksu), aastane intressimäär 1,99% + 6 kuu Euribor, lepingutasu 223 €, periood 60 kuud, sissmakse 15%, jääkväärtus 25%. Tutvu finantseerimise tingimustega www.seb.ee/liising, vajadusel konsulteerige pangakontoris.

Moller Auto Viljandi OÜ

Viljandi, Tallinna mnt 45
Telefon: 4355 340
viljandi@skoda.ee

www.skoda.ee

facebook.com/skodaest

ŠKODA Eesti
mobiilirakendus

